

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 1, Januari 2019

Jaarvergadering woensdag 16 januari 2019

Graag willen wij u nogmaals attenderen op de jaarvergadering van Heemkundekring De Drie Heerlijkheden. Deze vindt plaats op woensdag 16 januari 2019 en wordt dit jaar gehouden in het Wapen van Zundert, Katerstraat 12 te Zundert. In de nieuwsbrief van december 2018 staat de agenda van de vergadering.

Na afloop van de vergadering is er de mogelijkheid om enkele oude lokale kranten in te zien. Ook wordt er een quiz gehouden over gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden in onze gemeente in 2018. Voor de inwendige mens wordt na afloop van de vergadering worstenbrood geserveerd.

Waar komde gij vandaan ?

Ook nogmaals de aandacht voor onze jaarlijkse activiteit van de Heemkundekring. Deze vindt plaats op **Zondag 20 januari 2019**, de zaal is open van 11 uur tot 16 uur.

Deze keer kunnen wij onderzoek doen naar de geschiedenis van uw eigen woning of bijvoorbeeld uw geboortehuis. Belangrijk is wel dat u kadastrale gegevens meebrengt van de locatie die u onderzocht wilt hebben. Naast alles wat met kadaster en eigendom te maken heeft, zijn er op die dag ook klassenfoto's te zien en helpen wij u met het vinden van uw voorouders. Er is gelegenheid om bidprentjes te raadplegen maar ook om die bij ons in te leveren. Verder is er een stand van de Heemkundekring De Drie Heerlijkheden waarbij u inzicht krijgt in wat wij voor u kunnen betekenen. Kortom heel veel mogelijk interessante items over uw verleden.

Tentoonstelling "1922 – 2016 Sint Bavo school"

November 2016, Sint Bavo school een maand voor de sloop (foto: Twan van Duijnhoven)

Vanaf **zondag 13 januari tot en met zondag 24 februari 2019** is iedere zondag in Museum De Weeghreyse aan de Sint Bavostraat 18 de door de Heemkundekring samengestelde tentoonstelling over de Sint Bavo school te zien. Eind 2016 is het schoolgebouw gesloopt waarmee een geschiedenis van bijna 95 jaar met de grond gelijk gemaakt werd. Een geschiedenis die vele hoogtenpunten maar ook enkele dieptepunten kende. Wij nemen u tijdens deze tentoonstelling mee op een reis vanaf de bouw in 1922 tot en met de sloop in 2016. Dit doen wij middels vele foto's, oude schoolplaten, nostalgische schoolattributen, krantenartikelen en heel veel meer materialen. Een tentoonstelling die u als (oud) leerling of als ouder niet mag missen. De tentoonstelling is elke zondag vanaf 13 januari tot en met 24 februari 2019 te zien vanaf 14.00 tot 17.00 uur.

Agenda

13 jan – 24 febr 2019: Tentoonstelling "1922 – 2016 Sint Bavo school" in De Weeghreyse te Rijsbergen
16 januari 2019: Algemene jaarvergadering Heemkundekring De Drie Heerlijkheden
20 januari 2019: Activiteit "Waar komde gij vandaan"
11 februari 2019: Lezing "Geschiedenis van de Boomkwekerij in Zundert" door David Bömer

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 1, Januari 2019

Wil jij ook bevangen worden door de “Febris archeologica”? **Een bijdrage van de werkgroep Archeologie**

Geïnspireerd door Gerrit Beex, de eerste provinciale archeoloog, en bekende amateurarcheologen als Jac. Verhagen en Bert Moelands, werd rond 1970 de archeologische werkgroep van de Heemkundekring De Drie Heerlijkheden opgericht. Dit gebeurde onder de bezielende leiding van Hans Jochems.

In het boek over de archeologie van Noord Brabant tot 1200 (Onder heide en akkers, uit 2009) is te lezen hoe bekende archeologen uit die tijd, elkaar “plaagden” in hoeverre iemand door de archeologische koorts “febris archeologica” was bevangen.

In 1971 voerde Hans Jochems samen met Jan Huybers, Jac Jacobs en jongerengroep Rotor, archeologisch onderzoek uit naar de resten van de voormalige kerk op de Raamberg aan de Kerkhofstraat in Zundert. Een groot deel van de toen aangetroffen vondsten is nog steeds te zien in de permanente tentoonstelling van museum de Weeghreyse. Rond 1995 is door Kees Havermans en Miel Mathijssen, archeologisch onderzoek verricht naar Hof te Laer in Zundert. Er is ook medewerking verleend aan de totstandkoming van de gemeentelijke archeologiekaart.

Door de inwerkingtreding van de Wet op de Archeologische monumentenzorg in 2007, kwam helaas aan dit tijdperk een einde; archeologie werd een vak voor professionele archeologen en deskundige amateurs werden aan de kant geschoven. Dit betekende ook een zachte dood voor de toenmalige archeologische werkgroep.

In 2017 is er door het bestuur van de Heemkundekring een voorzichtige herstart gemaakt met haar archeologische activiteiten. Er werd een rondleiding georganiseerd op het archeologisch opgravingsterrein aan de Oude Gasthuisstraat in Zundert en door middel van deelname aan het project “zonder Boer geen voer” (samen met regio West-Brabant, gemeente Zundert en de ZLTO). Deze laatste activiteit betrof een tentoonstelling over het dagelijks leven in de ijzertijd, georganiseerd in museum de Weeghreyse.

In 2018 is naar aanleiding van een avond voor nieuwe leden, de werkgroep archeologie aangevuld. De werkgroep bestaat nu uit Gerrit Keijman en Annemiek van der Made uit Rijsbergen en Ludo Voeten uit Zundert. Ludo is juridisch medewerker bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Zijn interesse gaat uit naar heemkunde/historie in het algemeen en met name naar metaaldetectie, oude manuscripten en boeken, Nederlandse munten en fossielen. Gerrit is zich na zijn pensionering gaan verdiepen in de vroege geschiedenis van ons land. Annemiek is adviseur monumenten bij de gemeente Moerdijk en heeft belangstelling voor alles wat met erfgoed te maken heeft.

De werkgroep is inmiddels van start gegaan met een inventarisatie van de reeds in Zundert uitgevoerde archeologische onderzoeken. Ook zijn er gesprekken gevoerd met diverse deskundigen. De Gemeente Zundert heeft in 2011 de gemeentelijke archeologiekaart vastgesteld. Een interessant en uitgebreid rapport maar heel moeilijk leesbaar. Onze conclusie was toen “er is zoveel moois op archeologisch gebied ontdekt in de gemeente Zundert” en er zijn inmiddels veel losse artikelen en rapporten verschenen; ons streven is om de hoogtepunten van de Zundertse archeologie goed te presenteren in een coherent verhaal”.

Daarom zijn wij van plan om een kaart en een canon te maken die op de website van de heemkundekring zal verschijnen met samenvattingen van de belangrijkste onderzoeken, foto's van vondsten, artikelen die op een leesbare manier gepresenteerd gaan worden. Zo zal het mogelijk zijn per locatie te bekijken wat er in het verleden is gevonden, dus ook in jouw buurt! Deze informatie wordt aangevuld met een tijdlijn, een aanvulling op de reeds bestaande canon van Zundert die nu nog start met de Romeinse tijd, namelijk de vondst van de altaarsteen met opschrift: Sandraudiga. De vraag speelt: Wat is er van vóór die tijd gevonden? In Zundert zijn namelijk ook sporen uit de Steentijd gevonden!

Daarnaast hopen we, als de kans zich voordoet, een rondleiding op een archeologische opgraving te kunnen herhalen! We zijn hierbij afhankelijk van medewerking van de Gemeente Zundert. Ook willen we twee keer per jaar een archeologische activiteit organiseren. Ons idee is in het voorjaar van 2019 een akkerloop te organiseren, waarbij archeologische resten met het blote (maar geoefend) oog waarneembaar kunnen zijn! Kan dit om een of andere reden niet doorgaan, dan is het alternatief een bezoek aan het nieuwe archeologische depot van erfgoed Breda.

In het najaar is het de bedoeling om een bodemvondstenmiddag te organiseren. U bent dan in de gelegenheid eigen archeologische vondsten mee te brengen en deze te laten determineren door deskundigen. Nadere gegevens komen zo snel mogelijk naar de leden toe!

We hebben als kersverse werkgroep enorm veel ideeën, maar zoeken nog handen om mee te helpen! Hebben jullie ook ideeën/wensen, laat het ons weten. Onze contactgegevens staan op: www.dedrieheerlijkheden.nl/

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 2, Januari 2019

Lezing: "Ontwikkeling van de boomkwekerij in Zundert" door David Bömer

Op **maandag 11 februari** houdt boomkweker David Bömer een lezing over de ontwikkeling van de boomkwekerij in de gemeente Zundert. Deze lezing vindt plaats in **Het Wapen van Zundert aan de Katerstraat 12 te Zundert**. De aanvang van de lezing is 20.00 uur en de zaal is open vanaf 19.30 uur.

Wie Zundert zegt, zegt boomkwekerij. Althans, dat lijkt anno 2019 wel het geval te zijn. Maar dat is lang niet altijd zo geweest, want van de 861 jaren dat Zundert nu bestaat zijn er zeker 660 jaren zonder boomkwekerij geweest. En daarmee is een ruime schatting gemaakt, want over de échte start van de boomteelt zijn verschillende visies. Zoals er ook verschillende visies waren tussen bedrijven, tussen handelaren en contracttelers. Ook heden ten dage zijn er verschillen tussen ondernemers en bedrijven. In een verhaal dat gaat over ver en recent verleden, maar zeker ook over het heden en deels een stukje toekomst, worden u feiten en opmerkelijke zaken voorgeschied. En ook wordt de typische mores van de kwekerswereld toegelicht.

De achtergrond van David Bömer, voor degenen die hem niet kennen, is een echt boomkwekersgezin. Als zoon van Jo en Maarten Bömer-Meeuwissen is de boomkwekerij bij hem met de paplepel ingegoten. Of eigenlijk toch niet, want tot zijn 25^e heeft hij volgehouden: "boomkweker, dat is wel het laatste dat ik word!". En dus heeft hij een opleiding gehad in het mooie werkveld Personeel & Organisatie. Het kan verkeren.

Bij het verhaal dat hij u gaat voorschotelen zal zeker ook ruimte worden gemaakt voor fraaie en tot nadenken stemmende foto's. Ook het vanuit Zundert toegevoegde sortiment aan de kwekerswereld wil hij even toelichten, want dat is meer dan de moeite waard. En als laatste argument om u te overtuigen om toch vooral aanwezig te zijn op maandag 11 februari: boomkwekerij is een mannenwereld, toch? En weet u als lid ook andere geïnteresseerden, ook zij zijn welkom en kunnen tegen een kleine vergoeding deze interessante lezing bijwonen.

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 2, Januari 2019

Opening tentoonstelling "1922 – 2016 Sint Bavo school"

Op zondag 13 januari heeft de officiële opening van de tentoonstelling "1922 – 2016 Sint Bavo school" plaatsgevonden. Onder een enorme belangstelling memoreerde onze voorzitter Toon van den Berg in een notendop de geschiedenis van het onderwijs en de invloed daarvan op het schoolgebouw in Rijsbergen. Na zijn toespraak was het aan de ere voorzitter van Stichting Katholiek Onderwijs Rijsbergen de heer Gerard Kuijpers en de huidige voorzitter de heer Take de Beer, de eer om de maquette van het oude schoolgebouw uit 1922 te onthullen. Een zeer gedetailleerde maquette gemaakt door de Rijsbergenaar Frans Mathijssen, aangevuld door de micro-elektrici Christian Rombouts. Middels het luiden met de originele oude schoolbel door Twan van Duijnhoven werd de tentoonstelling daarna officieel geopend en kreeg iedereen ruimschoots de gelegenheid om te genieten van de diverse documenten, foto's en attributen. En dit alles riep heel veel herinneringen op en er werd volop met elkaar die herinneringen gedeeld. Een prachtig stukje geschiedenis is hier weggezet door met name Ben van Beijsterveldt, Rika Rennen, Piet Nooren, Harrie Watzeels, José Buiks en Twan van Duijnhoven. En zoals de voorzitter in zijn toespraak aangaf "Je hoeft niet in Rijsbergen op school gezeten te hebben om te genieten van deze tentoonstelling. Er zijn zoveel herkenbare elementen in deze tentoonstelling, een feest van herkenning.". De tentoonstelling is de komende zondagen tot en met 24 februari 2019 te zien vanaf 14.00 uur tot 17.00 uur in museum De Weeghreyse aan de Sint Bavostraat 18 te Rijsbergen.

Agenda

- 13 jan– 24 febr 2019: Tentoonstelling "1922 – 2016 Sint Bavo school" in De Weeghreyse te Rijsbergen
Iedere zondag van 14.00 tot 17.00 uur.
- 7 februari 2019: Genealogie- en dialectenavond in De Weeghreyse te Rijsbergen
- 11 februari 2019: Lezing "Geschiedenis van de Boomkwekerij in Zundert" door David Bömer
- 7 maart 2019: Genealogie- en dialectenavond in De Weeghreyse te Rijsbergen
- 18 maart 2019: Lezing "Revolutionaire ontwikkelingen in de gezondheidszorg laatste 200 jaar door Jan van Eijk.

De volledige kalender voor het jaar 2019 is te vinden op onze website www.dedrieheerlijkheden.nl

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 2, Januari 2019

Jaarvergadering woensdag 16 januari 2019

Op woensdag 16 januari 2019 is de jaarvergadering gehouden bij Het Wapen van Zundert te Zundert. Onder een belangstelling van 51 leden (inclusief bestuur) opent de voorzitter Toon van den Berg om 19.30 uur de jaarvergadering van Heemkundekring De Drie Heerlijkheden. In het welkom geeft de voorzitter onder andere een korte terugblik op het afgelopen jaar.

Het jaarverslag wordt toegelicht door de secretaris Twan van Duijnhoven. Het aantal leden is in 2018 wederom gestegen, dit jaar per saldo met 10 nieuwe leden. De activiteiten van de diverse werkgroepen worden kort door hem toegelicht. Penningmeester Guido Wouters geeft een korte toelichting op het financieel verslag 2018. Het jaar 2018 wordt afgesloten met een positief saldo van € 5.673. Besloten is om een voorziening te treffen vanuit het positieve saldo van het abonnement en de verkoop van boeken uit Het Land aan de Breede Aa verminderd met de daarvoor gemaakte kosten. Deze toevoeging in 2018 is € 1.407 zodat een resultaat resteert van € 4.266 welke wordt toegevoegd aan de algemene reserves. Dit jaar een hoog resultaat vanwege de subsidie van de gemeente en de bijdrage vanuit de Clubkas Campagne van de Rabobank. De kascommissie heeft de boeken gecontroleerd en namens de kascommissie geeft Joop van Otheusden aan dat de zaken prima op orde zijn en dat zij voorstellen om het bestuur te dechargeren voor het gevoerde financiële beleid, welk voorstel vervolgens wordt aangenomen door de vergadering. Piet Maas meldt zich aan als nieuw lid van de kascommissie en zal dit volgend jaar samen met Joop Brouwer op zich nemen.

Vervolgens is aan de orde de bestuursverkiezing. Aftredend volgens rooster en herkiesbaar zijn André van der Kloot en Guido Wouters. Beiden worden herkozen.

De voorzitter geeft een toelichting op de jaarkalender 2019 waarop al onze activiteiten en bijeenkomsten voor het jaar 2019 staan voor zover nu bekend. Deze jaarkalender zal binnenkort ook op onze website verschijnen. Bij de mededelingen gaat de voorzitter in op de huisvesting. Door onvoorziene vertragende omstandigheden bij de afbraak van het dak van de Karkooi, zal de verhuizing pas eind 2019 gaan plaatsvinden.

Bij de rondvraag worden wat verduidelijkingsvragen gesteld over de exploitatierekening van 2018, over de heruitgave van het boek van Prof. H. van der Hoeven, over de inrichting in onze nieuwe locatie in de Karkooi en over de eigendomssituatie van de boeken in de Weeghreyse. De vragen worden naar tevredenheid beantwoord.

Na de rondvraag sluit voorzitter Toon van den Berg de vergadering. Na een korte pauze waarin worstenbrood wordt geserveerd, wordt de avond verder opgevuld met een quiz onder de enthousiaste leiding van Ed de Bakker. Een quiz over gebeurtenissen in de gemeente Zundert in het afgelopen jaar. Na een felle strijd worden de winnaars bekroond met de eeuwige roem. Na de quiz is er gelegenheid om oude regionale kranten in te zien en om gezellig met elkaar het afgelopen jaar te evalueren en vooruit te kijken naar 2019. Een goed geslaagde jaarvergadering.

Ed de Bakker bezig met het stellen van de quizvragen na afloop van de jaarvergadering

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 3, Februari 2019

Fotoboek over 75 jaar bevrijding

In oktober 2019 herdenken wij dat onze gemeente 75 jaar geleden bevrijd werd van de Duitsers tijdens de Tweede Wereldoorlog. Bij gelegenheid van 50 jaar bevrijding in 1994 is door de Heemkundekring De Drie Heerlijkheden het boek *“Oorlog en bevrijding Zundert en Rijsbergen 1940-1945”* uitgegeven. Nu na 75 jaar willen wij deze herdenking weer niet ongemerkt voorbij laten gaan, want Onze vrijheid moeten we blijven herdenken. In het boek van 1994 is al veel beschreven aangaande de bezetting en bevrijding. Gegevens uit de toen beschikbare bronnen en vooral de verhalen van de mensen die alles van dicht bij hebben meegemaakt.

Herdenking 50 jaar bevrijding (Rijsbergen, oktober 1994)

In de afgelopen jaren zijn er uit de archieven veel meer gegevens openbaar geworden, die ons meer details laten zien van de gebeurtenissen tijdens 1940-1945. Deze gegevens geven ons een uitgebreider beeld en verhaal over deze periode. Een voorbeeld daarvan is het boek verschenen in 2018 *“Airmen in Zundert en Rijsbergen 1940-1945”* samengesteld door Paul de Rooij. Een prachtig boek aangaande de gevallen vliegtuigen binnen onze regio en de hulp door de bevolking uit onze regio om de bemanning van de vliegtuigen een veilig onderdak te bieden, voor zover dat mogelijk was.

Als Heemkundekring willen wij echter nu niet in woord en geschrift de herdenking 75 jaar bevrijding weergeven maar deze keer in beeld. Wij willen een herdenkingsboekje samenstellen van foto's en andere illustraties van tijdens de oorlog en bevrijding binnen onze gemeente Zundert, uiteraard met een beschrijving.

Heeft U foto's of andere illustraties van de oorlog of bevrijding 1940-1945, help ons! Neem contact met ons op. Wij scannen de foto's in en u krijgt per omgaande de foto's weer terug.

Alleen met uw hulp kunnen we ter gelegenheid van 75 jaar bevrijding een mooi fotoboek uitbrengen. Om uw foto's te laten scannen kunt u contact opnemen met of Toon van den Berg (toonvandenbergh1306@hotmail.com) of met José Buiks (josebuiks@live.nl).

Help ons om een mooi fotoboek te maken van 75 jaar bevrijding !

Van de redactie

Sinds kort zijn er twee nieuwe leden toegetreden tot redactie van Het Land aan de Breede Aa te weten Twan van Duijnhoven en Jos van Kuijck. Wij zijn verheugd dat de redactie weer enigszins op sterkte is. Twan zal naast onderzoek/schrijven, de layout van het boekje gaan verzorgen en Jos zal zich volledig richten op onderzoek.

Harrie Watzeels heeft echter te kennen gegeven om te stoppen met zijn bijdrage aan de redactie. Harrie heeft veel werk verzet in de loop der jaren, zoals het nalezen en corrigeren van de tekst en het verzorgen van de kroniek. Ook de boekjes *“Weldoenderskerkhof van Rijsbergen”* en *“Gedenktekens en monumenten in de gemeente Zundert”* waren van zijn hand. Harrie bedankt voor je trouwe inzet en het werk van de redactie.

Door de jaren heen heeft de redactie getracht om nog meer mensen warm te krijgen voor de redactie. Als je de stemmen van de leden hoort, is het 'boekje' een zeer belangrijk onderdeel binnen de activiteiten van de Heemkundekring. Verdere aanvulling van deze werkgroep is nodig om dit onderdeel van de Heemkundekring levendig te houden. Graag zien wij leden uit (Klein) Zundert, Wernhout en Achtmaal deze mooie werkgroep versterken. Elke bijdrage in welke vorm dan ook is welkom. Heb je interesse of wil je nadere informatie, neem dan contact op met José Buiks (josebuiks@live.nl of 06 – 2233 1162).

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 3, Februari 2019

Wat te doen met een archeologische bodemvondst?

Het komt vaak voor dat iemand een stuk steen of stuk ijzer vindt op een akker maar eigenlijk niet weet wat ermee te doen of niet weet of het waardevol is. Het wordt weggegooid of in de schuur gelegd maar eigenlijk kan er dan waardevolle informatie verloren gaan. Meld een dergelijke vondst daarom bij de archeologische werkgroep van de Heemkundekring De Drie Heerlijkheden.

Bron: www.archeoloogindeklas.nl

Het melden van je archeologische vondsten is wettelijk verplicht, maar de vondsten blijven altijd eigendom van de oorspronkelijke vinder. Meldingen worden opgenomen in de Archis-databank. Natuurlijk kost het melden van een bodemvondst tijd, maar het aanmelden hiervan kan ook veel informatie opleveren. De leden van de werkgroep Archeologie willen je hierbij helpen of het werk zelfs overnemen. De informatie die je komt te weten nadat een deskundige de vondst heeft onderzocht (gedetermineerd), kan leuk en interessant zijn. Je leert meer over de vondsten en de geschiedenis van deze omgeving. Als lokale archeologische werkgroep willen wij graag weten welke vondsten er in onze gemeente zijn gedaan. Dit om meer informatie over onze geschiedenis te krijgen, maar ook om u achtergrond informatie te geven over de gevonden voorwerpen. Hiervoor organiseren wij een bodemvondsten dag (zie verderop).

Sommige vinders van denken dat als ze hun vondsten melden, ze hun vondsten dan ook kwijt zijn. Dat is een groot misverstand. Toevalsvondsten worden nooit eigendom van de provincie of gemeente. Deze hoeven dus ook niet te worden overgedragen aan het provinciaal depot. De vinder moet de vondst wel zes maanden ter beschikking houden voor eventueel onderzoek.

Bij (financieel) waardevolle vondsten moet de vinder de eigenaar van de grond informeren. Sowieso is het verplicht om voor het betreden van een perceel toestemming te vragen aan de grondeigenaar. Er mag niet worden gezocht op beschermde archeologische terreinen. Vondsten die worden aangetroffen tijdens archeologisch onderzoek dat door een archeologisch gecertificeerd bedrijf wordt uitgevoerd, gaan naar het provinciaal depot.

Bodemvondsten dag

In het najaar van 2019 organiseert de werkgroep Archeologie van Heemkundekring De Drie Heerlijkheden een bodemvondsten dag in de gemeente Zundert. U kunt op die dag de door u gevonden voorwerpen laten "determineren" (onderzoeken door deskundigen). Met het oog op de voorbereiding van deze dag willen we een inschatting maken welke vondsten en hoeveel vondsten er worden aangeboden. Het hoeven geen bijzondere of waardevolle voorwerpen te zijn. Daarnaast is het ook mogelijk om een bijzondere verzameling tentoon te stellen met een raakvlak met archeologie. Heeft u in het verleden ooit iets gevonden en wilt u dit laten onderzoeken, laat het weten aan de coördinator van de werkgroep Archeologie, Annemiek van der Made op email adres: maderijs@gmail.com. Ook als u vragen hebt met betrekking tot archeologie kunt u bij haar terecht. In een volgende nieuwsbrief geven wij nadere informatie over deze Bodemvondsten dag.

Agenda

- 13 jan– 24 febr 2019: Tentoonstelling "1922 – 2016 Sint Bavoschool" in De Weeghreyse te Rijsbergen
ledere zondag van 14.00 tot 17.00 uur.
- 7 maart 2019: Genealogie- en dialectenavond in De Weeghreyse te Rijsbergen
- 18 maart 2019: Lezing "Revolutionaire ontwikkelingen in de gezondheidszorg laatste 200 jaar door Jan van Eijk.
- 4 april 2019: Genealogie- en dialectenavond in De Weeghreyse te Rijsbergen
- 2 mei 2019: Genealogie- en dialectenavond in De Weeghreyse te Rijsbergen

De volledige kalender voor het jaar 2019 is te vinden op onze website www.dedrieheerlijkheden.nl

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

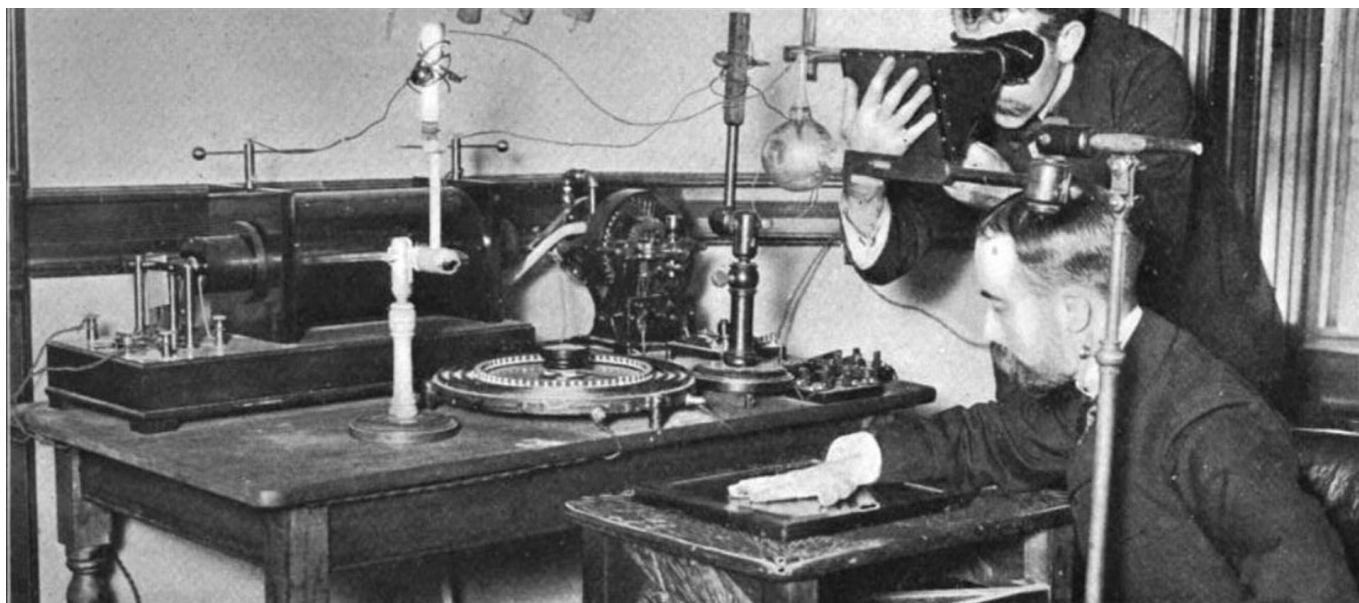
Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 4, Maart 2019

Lezing "Revolutionaire ontwikkeling in de gezondheidszorg in de 19^e en 20^e eeuw"

door Jan van Eijck

Op **maandag 18 maart 2019** om 20.00 uur houdt Jan van Eijck in Zaal Schuttershof te Klein Zundert een lezing over bovenstaande titel. In de laatste anderhalve eeuw is de gezondheidszorg gigantisch veranderd. Bijna niets konden dokters in 1850 en nu kunnen ze alles... bijna tenminste. Dankzij revolutionaire ontwikkelingen in beeldvormende diagnostiek (van Röntgenstralen tot de PET-scan), enorme medicamenteuze mogelijkheden zoals de pil, de penicilline en de insuline, opereren met het Gamma-knife en microchirurgie, inenten tegen zowat alle infectieziekten, en kunnen praten over van alles zoals genderidentiteit en doodgaan, is de wereld van zorg erg veranderd. De levensverwachting voor de Nederlandse man is nu 79 en voor de vrouw 83 jaar. Krijgen zij nog de kans om dood te gaan?

In 2 x 45 minuten tijd vliegt Jan van Eijck door de polikliniek van de gezondheidszorg, en komt tenslotte uit bij de afdeling financiën, want de Euro gaat in de toekomst bepalen wat er kan en wat er niet kan! Maar het gebruiken van het gezonde verstand mag daarbij niet ontbreken!

Maandag 18 maart 2019 in Zaal Schuttershof aan de Klein Zundertseweg 38 te Klein Zundert. De aanvang is om **20.00 uur** (zaal open om 19.30 uur).

Werkgroep Archeologie organiseert akkerloop

Sinds een jaar is de werkgroep Archeologie weer een actieve werkgroep. Inmiddels bestaat deze werkgroep uit Ludo Voeten, Gerrit Keijman, Felix van Rijckevorsel en Annemiek van der Made. De werkgroep is bezig met het organiseren van hun eerste activiteit. Zundert heeft zich de afgelopen decennia op de kaart gezet als een gemeente met een aantal bijzondere archeologische vondsten uit onder meer de Steentijd, Bronstijd en Romeinse tijd. Als recent opgerichte archeologie-werkgroep willen zij de leden van de Heemkundekring in de gelegenheid stellen deel te nemen aan een **akkerloop** op een locatie waar in het verleden sporen van die bewoning en een vuurstenen bijl zijn aangetroffen. Op dit moment wordt bekeken hoe, wanneer en waar een dergelijke akkerloop georganiseerd kan worden. In de volgende nieuwsbrief ontvangt u hierover meer informatie.

Inmiddels heeft de werkgroep Archeologie op de website van de Heemkundekring (www.dedrieheerlijkheden.nl) ook een eigen plek gekregen waarin diverse berichten geplaatst gaan worden.

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 4, Maart 2019

Ingezonden verhaal

Als reactie op onze oproep voor foto's van de Tweede Wereldoorlog hebben we wel een heel opmerkelijk verhaal ontvangen van Jos van Kuijck uit de Hogestraat te Rijsbergen. Het betreft een triest relaas van 29 november 1944.

"De bewoners van het pand Hogestraat Wijk A nr. 110 te Rijsbergen, de huidige nummers 4 en 4a, bestond uit moeder Koosje van Kuijck - Mertens, haar zoon Sjaak, dochter Anna en kleinkind Joske van der Kloot. Ook haar zoon Gerard (Gerrit) woonde met zijn vrouw Anna Havermans bij haar in. Toen Rijsbergen in 1944 bevrijdt was door de Canadezen, werd door hen een Commando- en Bevoorradingspost ingericht op het terrein van de toenmalige Boerenbond en Zuivelfabriek. Sjaak hoorde dat door de soldaten een en ander werd uitgedeeld zoals chocolade, en ook brandstoffen. Omdat de lampolie al enkele dagen op was ging hij met de oliekan naar het terrein en vroeg om petroleum. De soldaat die hij aansprak vroeg ter bevestiging "Petrol"? Waarop Sjaak bevestigde dat het inderdaad petroleum moest zijn, niet beseffende dat het Engelse "Petrol" in het Nederlands benzine is. Met de gevulde oliekan ging hij in de woonkamer de olielamp vullen.

In de tussentijd was zijn schoonzus Anna thuisgekomen met de distributiebonnen. Omdat het distributiekantoor in Zundert was haalde zij deze voor zichzelf en de hele familie, dan kon ze ook even haar familie bezoeken. De bonnen voor haarzelf en haar schoonmoeder had ze op tafel gelegd en bracht bonnen naar oom Aart en tante Trien Mertens, die een kruidenierswinkeltje hadden in de Lagestraat. Terwijl ze even moest wachten om de bonnen af te geven, kwam er een vrouw naar binnen die riep "Anna er is brand bij jullie in de Hogestraat". "Dat kan niet" zei Anna "Ik kom er net vandaan". "Ga toch maar kijken" was het antwoord van deze vrouw. Toen Anna ging kijken sloegen de vlammen al uit het dak.

Nadat Sjaak de lamp gevuld had kreeg de benzine de tijd om te verdampen, toen hij de lamp aan wilde steken ontplofte het benzinegas en zette alles in vuur en vlam. Bij de brand zijn alle goederen die de broers verdiend hadden met smokkelen verloren gegaan. Maar erger was dat hierbij ook moeder Koosje en haar kleinkind Joske het leven verloren. Koosje is de andere dag nadat alles geblust was gevonden onder bij de voordeur, voorover in een beschermende houding met haar kleinkind onder haar. Sjaak werd gearresteerd, maar al vrij snel op vrije voeten gesteld, omdat het een ongeluk was door "taalverwarring."

Omdat de Canadezen hierbij betrokken waren wordt dit wel de laatste oorlogshandeling van Rijsbergen genoemd. Sjaak en Anna van Kuijck werden ieder apart door familie opgevangen. Voor Gerard en Anna (de vader en moeder van Jos van Kuijck) werd het Boerenhol als woongelegenheden ter beschikking gesteld door Thieu de Koning.

Op de familie van Kuijck is de impact van deze gebeurtenis groot geweest, ieder jaar was 29 november een moeilijke dag. Tevens was het een aanleiding voor Gerard om lid te worden van de Rijsbergse vrijwillige Brandweer."

Heb u ook zo'n opmerkelijk verhaal dat niet verloren mag gaan, geef dit dan door aan ons zodat het verhaal voor de toekomst bewaard blijft. En zo'n verhaal hoeft niet alleen over de oorlog te gaan. U kunt uw verhaal sturen naar ons emailadres of u zoekt contact op met een van onze bestuursleden.

Fotoboek over 75 jaar bevrijding

De eerste foto's beginnen binnen te druppelen, maar het loopt nog niet storm. Heeft U foto's of andere illustraties van de oorlog of bevrijding 1940-1945, help ons! Neem contact met ons op. Wij scannen de foto's in en u krijgt per omgaande de foto's weer terug.

Alleen met uw hulp kunnen we ter gelegenheid van 75 jaar bevrijding een mooi fotoboek uitbrengen. Om uw foto's te laten scannen kunt u contact opnemen met of Toon van den Berg (toonvandenbergt1306@hotmail.com) of met José Buiks (josebuiks@live.nl).

Help ons om een mooi fotoboek te maken van 75 jaar bevrijding !

Agenda

18 maart 2019:	Lezing "Revolutionaire ontwikkelingen in de gezondheidszorg in de 19 ^e en 20 ^e eeuw" door Jan van Eijk.
4 april 2019:	Genealogie- en dialectenavond in De Weeghreyse te Rijsbergen
2 mei 2019:	Genealogie- en dialectenavond in De Weeghreyse te Rijsbergen

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 5, April 2019

Terugblik diverse activiteiten Heemkundekring

In het eerste kwartaal van 2019 heeft de heemkundekring De Drie Heerlijkheden diverse activiteiten georganiseerd. Hieronder volgt een korte samenvatting van deze activiteiten.

Tentoonstelling: "1922 – 2016 Sint Bavoschool"

Op zondag 13 januari 2019 vond de opening van deze tentoonstelling in museum "De Weeghreyse" te Rijsbergen plaats. Na een openingswoordje door onze voorzitter Toon van den Berg, werd de maquette van het oudste gedeelte van de Sint Bavoschool uit 1922 gemaakt door Frans Mathijssen onthuld door de ere voorzitter van het schoolbestuur Gerard Kuijpers en de huidige voorzitter Take de Beer. Na het luiden van de schoolbel door oud secretaris van het schoolbestuur Twan van Duijnhoven, was de tentoonstelling geopend. Deze tentoonstelling gaf een mooi overzicht vanaf de bouw van de school in 1922 tot en met de sloop in 2016. Diverse documenten, foto's en attributen waren er te zien. Gedurende zeven zondagen was deze tentoonstelling te zien. Er werden heel veel herinneringen opgehaald door de bezoekers. In totaliteit zijn er circa 175 bezoekers geweest.

Activiteit: "Waor komde gij vandaan?"

Zondag 20 Januari 2019 was onze jaarlijkse activiteiten dag, met als leidend onderwerp "Woar komde gij vandaan". Heel de Koutershof in Rijsbergen was mooi ingericht met diverse zoekmogelijkheden om uit te vinden wat precies de historie van een perceel is. Na een wat trage start liep het na de middag aardig vol en hebben we vele mensen verder kunnen helpen met het zoeken naar de historie van hun woonplek. Ook is er veel aandacht besteed aan randzaken wat hoort bij kadasteronderzoek zoals een stand van Leo van de Rijzen met landmeetapparatuur. De maquettes van Frans Mathijssen van oude boerderijen samen met de inrichting van de "Goei kamer" van een boerderij bijeengebracht door Els van Outheusden, trokken veel belangstelling. Zoals we gewend zijn op de activiteiten dag stonden er ook de bidprentjes om in te zien en aan te vullen. Ook de collectie klassenfoto's was aanwezig en Cor van Sprundel en Hans Neele hebben weer heel veel namen kunnen toevoegen aan de foto's.

Lezing: Ontstaan en ontwikkeling van de boomkwekerij in de gemeente Zundert

Op 11 februari hield David Bömer een lezing over dit onderwerp. Hij nam ons mee naar het begin van de boomkwekerij rond 1855 op de Minoor of mogelijk al in 1838 aan de Prinsenstraat, nu Rucphenseweg. Wat begon als vooral werkverschaffing is in de loop van de tijd uitgegroeid tot één van de economische pijlers van Zundert. Op een onderhoudende wijze werden de ruim 70 bezoekers geïnformeerd over de ontwikkeling van de teelt en de bedrijven. Het areaal en het sortiment werden steeds groter en het afzetgebied steeds uitgebreider, van heel West Europa tot aan Amerika. Tegenwoordig is het een moderne, gemechaniseerde en ook geautomatiseerde bedrijfstak die haar plaats in de wereld heeft veroverd. Conclusie: de toekomst ligt open voor de boomkwekerij.

Lezing: Revolutionaire ontwikkeling in de gezondheidszorg in de 19^e en 20^e eeuw

Op 18 maart jl. hield Jan van Eijck een boeiende lezing over de ontwikkeling van de geneeskunde. Met kennis van zaken en humor werd uit de doeken gedaan hoe de geneeskunde zich ontwikkelde. Tot ongeveer 1850 wist men nauwelijks hoe men ziekten en kwalen moest behandelen maar vanaf toen ging men steeds meer werken vanuit wetenschappelijke principes. Met steeds betere en geavanceerdere apparatuur en effectievere medicamenten zoals penicilline en insuline zijn we in staat om de levensduur en de levenskwaliteit van ons mensen te verbeteren. Tegenwoordig zijn niet zozeer meer de technische mogelijkheden de beperkende factor in de geneeskunde maar lopen we vooral tegen financiële grenzen aan. Zo'n 30 mensen bezochten deze lezing die zeker een veel groter publiek had verdiend, degenen die wel aanwezig waren hebben een geweldige, interessante en ook amusante avond beleefd.

Excursie naar Tongerlo / Diest op zaterdag 27 juli

Na het geweldige uitstapje vorig jaar naar Ieper hebben de organisatoren Marie Adriaensen en André van der Kloot weer een mooie excursie geregeld. Dit jaar gaan we op **zaterdag 27 juli** naar Tongerlo/Diest waar we onder andere de Abdij van Tongerlo bezoeken en onder begeleiding van een gids het oude stadscentrum van Diest bezoeken. Nadere informatie over het programma en de kosten hiervan komt in de volgende nieuwsbrief. Vertrek zal omstreeks 7.30 uur zijn en de terugkomst rond 22.30 uur. Het programma zal inclusief lunch en een driegangen menu zijn.

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 5, April 2019

Werkgroep Archeologie organiseert akkerloop

De werkgroep Archeologie organiseert dit voorjaar een akkerloop. Er zijn voorlopig vier data ingepland en wel op:

- * zaterdag 13 april, aanvang 14.00 uur
- * zondag 28 april, aanvang 10.30 uur

- * zaterdag 20 april, aanvang 14.00 uur
- * zondag 19 mei, aanvang 10.30 uur

De akkerlopen, waarvan de locaties nog bekend worden gemaakt, vinden plaats onder begeleiding van een gids en duren ongeveer 1,5 uur. Bij een akkerloop wordt met het blote oog gezocht naar oude voorwerpen op het maaiveld. Van te voren wordt hierover uitleg gegeven. Oogvondsten worden verzameld en gedetermineerd door een deskundige en blijven eigendom van de vinder. Graven en/of gebruik van een metaaldetector is niet toegestaan. Het aantal deelnemers voor iedere akkerloop is gemaximeerd tot 10. Toewijzing van deelname vindt plaats op volgorde van aanmelding.

Aanmelding kunnen op het emailadres: toermalijkristal@hotmail.com voor één van de hiervoor genoemde data. Dit onder opgaaf van naam, telefoonnummer en voorkeursdatum. U wordt nadien zo spoedig mogelijk geïnformeerd of u al dan niet in aanmerking komt voor deelname, en - bij toewijzing - over de verdere details van de akkerloop.

Ingezonden verhaal door Cor Mathijssen

Dit keer een mooie herinnering van Cor Mathijssen aan de Kennedymars te Rijsbergen. Een evenement welke dit jaar haar elfde lustrum viert, de 55ste editie.

“Eind jaren 60 en begin jaren 70 heb ik vijf maal deelgenomen aan de Kennedymars. Ik kan me nog goed herinneren dat de eerste Kennedymars werd georganiseerd door onder andere Johan Verheijen en André Pemen. Ik was 17 jaar en bracht 's morgens de krant rond en had iedere week twee trainingen bij VVR. Met deze opgedane conditie durfde ik de Kennedymars wel aan. Via Rijsbergen – Effen – Teteringen – Oosterhout – Kaatsheuvel – Loon op Zand – Tilburg – Alphen – Riel – Chaam - Strijbeek naar Rijsbergen op jawel sandalen... Een bijzondere ervaring. Het jaar daarop inspireerde ik mijn broer Leo om ook mee te doen. Er werd een soort acht gelopen rondom Rijsbergen. De rustpauze was na 40 km in het oude Parochiehuys. Na een circa 20 km passeerde een peloton met soldaten. In de slipstream wandelde ik mee met goedkeuring van mijn broer Leo. Terugkomend na de eerste lus in Rijsbergen kreeg ik de man met de hamer gepresenteerd. Mijn lichaam kwam in opstand en na een massage besloot ik om niet meer verder te gaan. Naar huis waar nu het Smidshuis is en naar bed. Zachtjes de trap op zodat pa en ma en de negen andere kinderen niet wakker zouden worden. Na een kleine hazenslaap zag ik het lege bed van mijn broer Leo, die was volgens mij nog aan het wandelen. Terug naar het parochiehuys en daar vernam ik dat Leo inderdaad aan de tweede lus was begonnen. Wacht even... hoe ga ik straks vertellen dat Leo de Kennedymars wel heeft uitgelopen en ik niet. Met toestemming van de organisatie ben ik aan de tweede lus begonnen en heel frappant nam ik in de laatste 10 km Dré Mertens op sleep touw mee, want die wilde uitstappen. Binnen de tijd arriveerde ik na 80 km over de finish. Al met al een historische Kennedymars met een bekroning 's avonds op het blarenbal. Ik werd uitgeroepen tot de strijd lustigste deelnemer. Een lauwertakje geschonken door Alowie Geerts van de Beat Bar in Rijsbergen, met een knipoog naar mijn broer Leo. Daarna heb ik nog driemaal aan de Kennedymars deelgenomen waarvan één met een vriend Wil Hendrickx en tweemaal samen met mijn echtgenote Marian.”

Fotoboek over 75 jaar bevrijding

De eerste foto's beginnen binnen te druppelen, maar het loopt nog niet storm. Heeft U foto's of andere illustraties van de oorlog of bevrijding 1940-1945, help ons! Neem contact met ons op. Wij scannen de foto's in en u krijgt per omgaande de foto's weer terug. Alleen met uw hulp kunnen we ter gelegenheid van 75 jaar bevrijding een mooi fotoboek uitbrengen. Om uw foto's te laten scannen kunt u contact opnemen met of Toon van den Berg (toonvandenbergl306@hotmail.com) of met José Buiks (josebuiks@live.nl).

Help ons om een mooi fotoboek te maken van 75 jaar bevrijding !

Agenda

2 mei en 6 juni 2019:	Genealogie- en dialectenavond in De Weeghreyse te Rijsbergen
27 juli 2019:	Reis naar Tongerlo / Diest
10 september 2019:	Lezing: de oudste oorkonden van Zundert, Wernhout en Rijsbergen
15-16 september 2019:	Open Monumentendag
16 oktober 2019:	Lezing: De vlucht uit Breda in 1940

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 6, Juni 2019

Excursie naar Tongerlo / Diest op zaterdag 27 juli

Na de mooie excursie in 2018 gaan we dit jaar weer naar België, namelijk naar Tongerlo en Diest. De abdij van Tongerlo is voor onze streek van groot belang geweest. Met name voor de stichting van de parochies van Zundert en Rijsbergen. In Tongerlo beginnen we met koffie en gebak waarna we vervolgens de abdij van Tongerlo gaan bezoeken. Informatie over de abdij en het belang voor Zundert en Rijsbergen wordt in de bus uitgereikt.

In deze abdij bezoeken we ook het schilderij van het laatste avondmaal. Algemeen wordt aangenomen dat dit schilderij het werk was van een leerling van Leonardo da Vinci. Doch recentelijk onderzoek heeft aangetoond dat bepaalde elementen het werk zijn van de grote meester zelf en beter bewaard is gebleven dan het origineel in de Dom van Milaan. Het spreekt voor zich dat er daardoor op dit moment grote belangstelling is voor dit werk. Vanaf Tongerlo rijden we naar Scherpenheuvel voor een uitgebreide lunch. Na de lunch even vrije tijd om een bezoek te brengen aan de Basiliek waarna we om 14.30 uur worden verwacht in Diest, een van de "oranjesteden". Onder leiding van twee gidsen bezoeken we onder andere het begijnhof, de ezelsbrug en het graf van de oudste zoon van Willem van Oranje in de Sulpitiuskerk. Na het bezoek aan Diest reizen we terug naar Scherpenheuvel waar we de dag afsluiten met een driegangen menu.

Het vertrek van deze excursie is gepland op zaterdag 27 juli rond 7.30 uur en de terugkomst in Zundert is omstreeks 22.30 uur. De kosten voor deze excursie bedragen € 55,- per persoon. Niet leden betalen € 62,50 per persoon. Dit is inclusief alle entreegelden, de lunch en het afsluitende menu. Opgeven voor deze excursie kan door een bericht te sturen naar het secretariaat (dedrieheerlijkheden@gmail.com) en door betaling van het verschuldigde bedrag op IBAN NL73RABO0145356345 ten name van De Drie Heerlijkheden, onder vermelding van uw naam en adres. Inschrijving gaat op volgorde van aanmelding. Er is plek voor ongeveer 50 personen, dus wees er snel bij.

Agenda

12 juni 2019:	Presentatie "Zunders Leesplangeske" in De Willaert te Zundert
27 juli 2019:	Reis naar Tongerlo / Diest
10 september 2019:	Lezing: de oudste oorkonden van Zundert, Wernhout en Rijsbergen
15-16 september 2019:	Open Monumentendag
29 september 2019:	Genealogie- en dialectenavond in De Weeghreyse te Rijsbergen
16 oktober 2019:	Lezing: De vlucht uit Breda in 1940

Presentatie "Zunders Leesplangeske", werkgroep Dialecten

De werkgroep Dialecten heeft een "Zunders Leesplangeske" ontworpen. Dit leesplangeske wordt uitgegeven in de vorm van een placemat. De officiële presentatie hiervan vindt plaats op **woensdag 12 juni 2019 om 14.30 uur** in het "Warm Hart" van De Willaert aan de Burgemeester Manderslaan in Zundert. Alle leden van Heemkundekring De Drie Heerlijkheden zijn hiervoor uitgenodigd en mogen ook overige geïnteresseerden meebrengen.

Terugblik veldonderzoek werkgroep Archeologie

Wat is het toch heerlijk om op een stille ochtend samen met een aantal andere fanatiekelingen, op een akker te lopen op zoek naar sporen van onze voorouders. Toon Naenen uit Schijf heeft dit voorjaar vier keer een aantal leden van de Heemkundekring meegenomen in de geschiedenis van onze streek. Toon boeide elke keer de deelnemers door onder andere te laten zien wat hij zoal in de loop van zijn amateur-archeologie carrière had gevonden. Hij vertelde over wat je kunt zien aan het landschap en de reden dat hij koos voor de betreffende locaties nabij de Aa of Weerij waar de kans op bewoningssporen erg groot is. Mede dankzij de toestemming van boomkwekerij Richard de Bie uit Zundert en Mark Lodders uit Wernhout konden we veldonderzoeken organiseren langs de Hofdreef en langs de Oude Lentsebaan. Er zijn stukken gevonden uit de ijzertijd en zelfs een paar vanuit het Mesolithicum/Steentijd (5.000 - 8.000 voor begin jaartelling). Daarnaast ook nog huttenleem (leem van prehistorische hutten), ijzeroer en wolf (ijzeroer waar het ijzer uit verdwenen is door het gebruik). Tevens heel veel stukken uit de middeleeuwen en het turftijdperk.

Aan de vorm en het materiaal ziet Toon uit welke tijd deze scherven afkomstig zijn. In Wernhout zijn stukken turf en leem gevonden. Het turf dat destijds gestoken werd in onze gemeente, werd meestal vervoerd naar Breda. De turfvetten namen straatmest met huisafval mee terug dat werd uitgestort over de akkers. Deze akkers zijn al die tijd niet van functie veranderd, alleen elke keer opgehoogd met mest. Het ploegen door de agrariërs komen er telkens weer fragmenten naar boven.

Uit de middeleeuwen zijn delen van pijpenkopjes, dun glas (van kerkraam?) en aardewerk gevonden. Van het aardewerk is aan de hand van de kleur en het glazuur te zien vanwaar dit afkomstig is, vaak uit Hoogstraten of Bergen op Zoom.

Met een dergelijk veldonderzoek lezen we als het ware de historie van een akker/gebied en vinden we stukjes die aanwijzingen geven naar ons verleden in de gemeente Zundert. Kortom best wel belangrijk voor onze geschiedenis. En het is verbazingwekkend hoe je op eenvoudige wijze veel kunt vinden.

De belangrijkste vondsten worden verder onderzocht door de provinciale archeoloog en een steentijddeskundige. Bijzonder vondsten worden gemeld bij het provinciaal depot en ingeschreven in Archis. Topvondst was vuursteen dat tijdens de tweede loop gevonden werd door Ria Poppelaars. Dit is mogelijk een preparatie stuk, wat van een vuurstenen klingkern af komt. Mogelijk is dit prehistorisch gereedschap om bijvoorbeeld dieren te ontvellen waarop een voorvader had gejaagd. Dit wordt geverifieerd bij de archeologie van de provincie.

De veldonderzoeken zijn geslaagd. In het najaar zal hierop een vervolg gegeven worden. Dan zal tevens door de werkgroep Archeologie een "Vondstendag" georganiseerd worden, waarbij onder andere zeer veel vondsten van bijvoorbeeld de opgravingen van de kerk om de Raamberg, tentoongesteld worden.

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

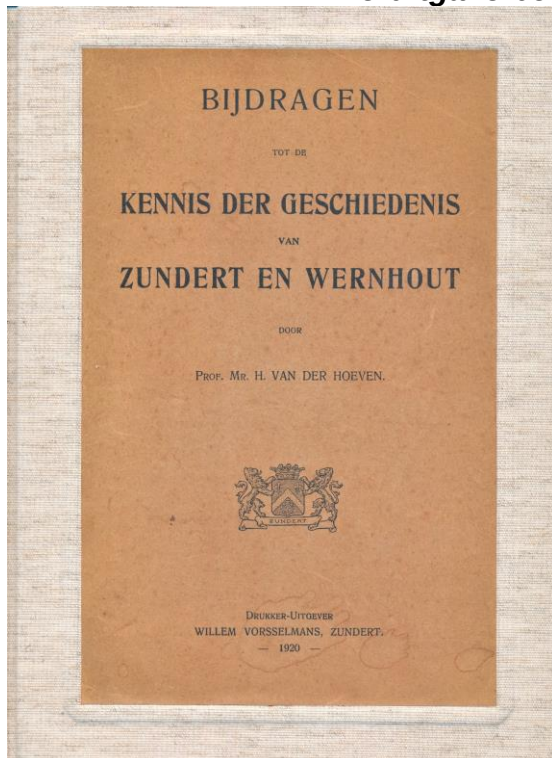
Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 7, Augustus 2019

.Heruitgave boek Prof. Mr. Henri van der Hoeven

Na 100 jaar zal in 2020 het boek **“Bijdrage tot de kennis der geschiedenis van Zundert en Wernhout”** opnieuw worden uitgebracht. Een omvangrijk boek welke, na een grondige studie door Prof. Mr. Henri van der Hoeven, de ontstaansgeschiedenis en verdere ontwikkeling van de toenmalige dorpen Zundert en Wernhout omschrijft. Om dat feit te herdenken wordt dit boek, met een toegevoegde leeswijzer door Karel Leenders, in haar oorspronkelijke vorm opnieuw uitgegeven. De projectgroep “Van der Hoeven 20-20” is sinds meer dan een jaar bezig om dit te organiseren. Deze projectgroep bestaat uit leden van Stichting Hooghe Heerlijkheid Wernhout en uit leden van Heemkundekring De Drie Heerlijkheden aangevuld met de initiatiefnemer Egbert Jorissen. De herdruk van het boek gebeurt door drukkerij Vosselmans die, heel bijzonder, ook de eerste uitgave heeft gedrukt. In aanloop naar de heruitgave gaan er nog diverse activiteiten plaatsvinden waaronder een viertal lezingen waarvan de eerste op 10 september is (zie verderop in deze nieuwsbrief). Een andere actie zal zijn het planten van twee kruiseiken, dit met ondersteuning van Treeport, in oktober/november 2019. Dit alles in aanloop naar het weekend van 13, 14 en 15 maart 2020 wanneer het boek wordt aangeboden. In dat weekend gaan diverse publieksactiviteiten plaatsvinden. Op Vrijdag eerst de officiële aanbieding van het boek met daarna een lezing van Karel Leenders in café “In den Anker” waar ook de verdere activiteiten in dat weekend zijn.

Op Zaterdag worden onder leiding van Ad de Klerk wandelingen rondom Huize De Moeren (de plek waar het boek is geschreven) gegeven. In café “In den Anker” treffen we dan prominente verhalenvertellers die op hun manier het boek gaan vertellen. Dit zijn Wim Voermans, Jac Nouws, Ad van Hassel en Twan Zopfi. De Zondag is gericht op de vier nog bestaande Gildes in de huidige gemeente Zundert. Van der Hoeven wijdt in zijn boek een hoofdstuk aan de dan bestaande gildes. De gildes organiseren een schietwedstrijd waarbij de winnaar zich “Burgerkoning” van Zundert mag noemen. Om het boek in bezit te krijgen wordt met voorinschrijving gewerkt. Wanneer bekend is op welke wijze deze inschrijving dient te gebeuren, wordt dit bekend gemaakt middels deze nieuwsbrief en via de Zundertse Bode.

Zunderts Leesplangeske

Zoals al eerder gemeld heeft de werkgroep Dialecten een schitterend Leesplangeske ontworpen in het Zunderts Dialect. Deze leesplangeskes zijn in de vorm van een placemat gemaakt en zijn nu verkrijgbaar.

De kosten bedragen € 3, -per stuk of € 5, - per twee. Het is echt een hebbeding om te gebruiken, te bewaren of als cadeau te geven. Ze zijn te bestellen via email of telefoon bij de onderstaande personen:

Rina Michielsen, michielsen-dictus@planet.nl, 06-30423991 of 076-5973342 of via

Guido Wouters, guidowouters@ziggo.nl, 06-80076669 of 076-5963413.

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 7, Augustus 2019

Ingelaste editie Het Land aan de Breede Aa

Op 28 oktober 2019 is het precies 75 jaar geleden dat de huidige gemeente Zundert werd bevrijd van de Duitse bezetters. Dit was de reden voor de werkgroep redactie om haar planning van de edities van Het Land aan de Breede Aa te wijzigen. De geplande uitgave over de geschiedenis van de Pannenkoek en de Lokker is verhuisd naar april 2020. In oktober 2019 volgt eerst een fotoboek over de Tweede Wereldoorlog en dan met name gericht op 75 jaar bevrijding. In het boek worden diverse foto's weergegeven welke tijdens de oorlog en de bevrijding gemaakt zijn in de gemeente Zundert. Dit zijn soms al bekende en eerder gepubliceerde foto's, maar veelal ook nieuwe foto's ontvangen van diverse inwoners van onze gemeente. De foto's zijn voorzien van tekst en uitleg. Soms kort, soms zeer uitgebreid.

Een boek welke de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog in de gemeente Zundert weergeeft. Alle leden van Heemkundekring De Drie Heerlijkheden die ook een abonnement hebben op Het Land aan de Breede Aa ontvangen deze editie in de tweede helft van de maand oktober 2019.

Lezing "De oudste oorkondes van Zundert, Wernhout en Rijsbergen"

Dinsdag 10 september 2019, aanvang 19.30 uur

Op dinsdag 10 september 2019 vindt de eerste van de vier lezingen plaats in het kader van het project **"Van der Hoeven 20 - 20"**. Deze lezing wordt gehouden door mevrouw dr. Geertrui van Syngel. Zij heeft een lange staat van dienst met name de laatste jaren gericht op oorkonden. In deze lezing gaat Geertrui in op de oudste bekende oorkonden van Zundert (1157), Wernhout (1295) en Rijsbergen (1159). Is de oorkonde van Zundert in twee lettertypes geschreven en wat is hier dan de reden van? Wat was de relatie van de familie Berthout aangaande Hooghe Heerlijkheid Wernhout? Wat kan er gezegd worden over de namen Sunderda, Riseberga en Warenhout? En wat komen we te weten over de abdij van Tongerlo en de familie Berthout? Dit en andere vragen worden in deze uitermate interessante lezing beantwoord. Deze lezing wordt gehouden in Café-zaal Victoria, Molenstraat 118 te Zundert op dinsdag 10 september en de aanvang is 19.30 uur. Voor leden van de Heemkundekring is de toegang gratis. En weet u als lid ook andere geïnteresseerden, ook zij zijn welkom en kunnen tegen een kleine vergoeding deze interessante lezing bijwonen.

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 7, Augustus 2019

Voortgang nieuwe huisvesting Heemkundekring

Linksboven: Jos van Rijckevorsel en Charles Luijten, rechtsboven: Pastoor Hans van Geel, Linksonder: Jac Mouws en rechtsonder: het Mariabeeldje.

Op woensdag 3 juli legden grondlegger van de Boerendag Charles Luijten en voorzitter Jos van Rijckevorsel de eerste steen van de in aanbouw zijnde Karkooi aan de Tiggeltsebergstraat 3 in Rijsbergen. Een symbolische eerste steen want de bouw vordert al gestaag. Tijdens de Boerendag op 3 augustus heeft pastoor Hans van Geel het Mariabeeldje ingezegend en plaatste een van de vrijwilligers dit vervolgens in de daarvoor gemaakt nis in de voorgevel van de vernieuwde Karkooi. Voor Heemkundekring De Drie Heerlijkheden wordt de Karkooi haar nieuwe onderkomen. Na een periode van circa 13 jaren gehuisvest te zijn geweest in de Weeghreyse was het tijd om op zoek te gaan naar een eigen locatie. En deze hebben we nu bijna twee jaar geleden gevonden in de Karkooi. Samen met Stichting Boerendag hebben we de afgelopen twee jaren opgetrokken en besprekingen gevoerd om te komen tot een mooie en functionele eigen ruimte. Zo'n 60 m2 hebben wij straks tot onze beschikking om samen met de werkgroepen onze doelstelling van de Heemkundekring verder te verwezenlijken. Onze werkgroepen kijken dan ook al uit naar het moment waarop we daadwerkelijk kunnen verhuizen. Inmiddels hebben wij al diverse meubilair kunnen bemachtigen waaronder veel bureaus, tafels, stoelen en kasten van het project "Wind A16", waarvoor onze grote dank. De verwachting is dat aan het einde van dit jaar de verhuizing kan gebeuren. Een flinke klus om ons archief en de boeken/foto's goed en overzichtelijk uit te stallen in de nieuwe locatie. Mochten er ontwikkelingen zijn of meer duidelijkheid over wanneer deze verhuizing plaats gaat vinden, dan lichten wij u hierover in.

Foto van de locatie waar het lokaal voor Heemkundekring De Drie Heerlijkheden wordt gebouwd.

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 7, Augustus 2019

Terugblik reis naar Tongerlo

Op zaterdag 27 juli vertrok vanuit Zundert een volle bus met 50 personen richting Tongerlo. Na een eerste stop in Olen voor koffie met grote koek werd de reis vervolgd naar de Abdijs te Tongerlo waar we werden ontvangen door een van de witheren, broeder Wilfried. Het belangrijkste van ons bezoek aan de Abdijs was het Da Vinci museum waar we een boeiende uitleg kregen bij het schilderij van het laatste avondmaal, een replica van het schilderij van Leonardo Da Vinci in Milaan. Sinds 1545 is dit schilderij in het bezit van de Norbertijnen. Nadien volgde een kort bezoek aan de kerk en de Tiendenshuur waar een overzichtstentoonstelling was van de Abdijs. Na de lunch in Scherpenheuvel en de bezichtiging van de Basiliek, werd de reis voortgezet naar Diest. Hier werd in de oude stad de St. Sulpitiuskerk bezocht met daarin het graf van de oudste zoon van Willem van Oranje. Na de gezamenlijke borrel en vervolgens het diner, werd de terugreis naar Zundert ingezet. Een zeer geslaagde dag.

Heemquiz 22 november in Fijnaart

De werkgroep Heemquiz is op zoek naar leden die zin hebben in een gezellig avondje quizen. Elk jaar vindt de regionale Heemquiz van West-Brabant plaats, waarbij ruim 20 Heemkundekringen strijden om de fel begeerde titel. De vragen kunnen heel uiteenlopend zijn. Enkele voorbeelden vanuit de heemquiz van 2018 zijn: bekende Brabanders, natuurgebieden in West-Brabant, automerken uit de jaren '70, maar ook over muziekinstrumenten uit vervlogen tijden en de watersnood. Vorig jaar is de Heemquiz gewonnen door de Heemkundekring Fijnaart en Heiningen en zij hebben dan ook de eer om de inmiddels al 30^e editie van de regionale heemquiz te organiseren. Hebt u interesse om deel te nemen of wilt u meer informatie hierover, stuur dan een bericht naar het secretariaat van de Heemkundekring (dedrieheerlijkheden@gmail.com).

Agenda

- 10 september 2019: Lezing: De oudste oorkonden van Zundert, Wernhout en Rijsbergen in Zaal Victoria te Zundert
- 15-16 september 2019: Open Monumentendag
- 5 september 2019: Genealogie- en dialectenavond in De Weeghreyse te Rijsbergen
- 3 oktober 2019: Genealogie- en dialectenavond in De Weeghreyse te Rijsbergen
- 16 oktober 2019: Lezing: De vlucht uit Breda in 1940 in Café Neefs te Zundert
- 7 november 2019: Genealogie- en dialectenavond in De Weeghreyse te Rijsbergen
- 12 november 2019: Tweede lezing n.a.v. Van der Hoeven 20-20 in het Wierenbos te Wernhout
- 5 december 2019: Genealogie- en dialectenavond in De Weeghreyse te Rijsbergen

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

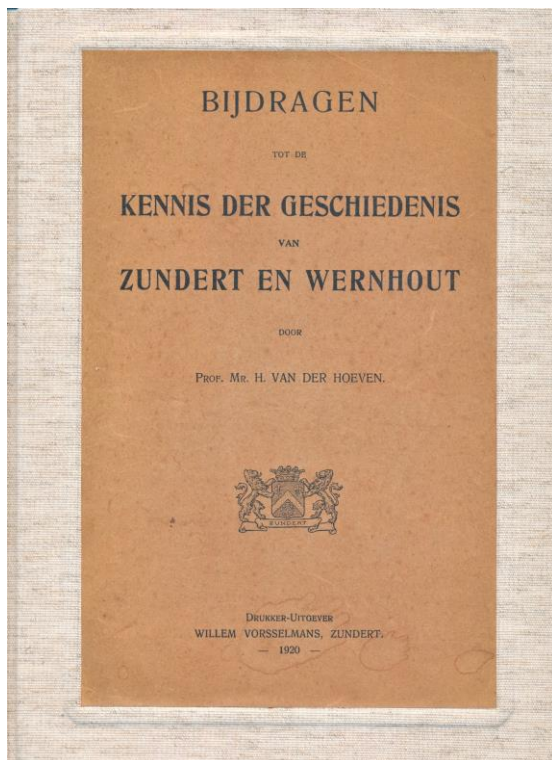
Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 8, September 2019

Heruitgave boek Prof. Mr. Henri van der Hoeven

De voorbereiding voor de heruitgave van dit geweldige boek zijn in volle gang. Op dinsdag 10 september wordt in het kader hiervan de **eerste lezing** gehouden waarbij dr. Geertrui van Synghel ingaat op de oorkonden waarin voor het eerst de plaatsen Zundert, Wernhout en Rijsbergen worden genoemd. In de voorgaande nieuwsbrief hebt u hierover meer kunnen lezen.

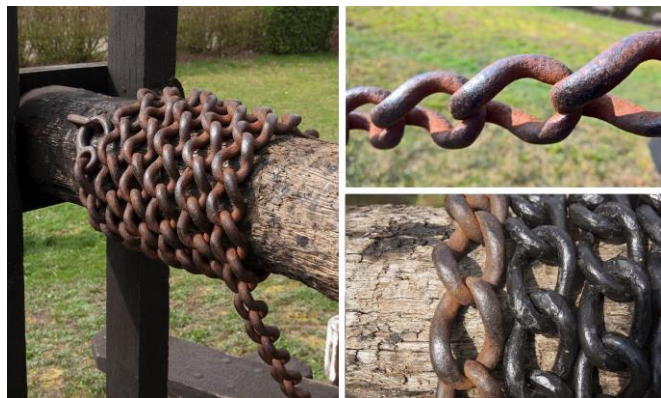
In november/december 2019 worden er binnen de gemeente twee **kruiseiken** geplaatst. Kruiseiken werden heel vroeger gebruikt als aanduiding voor een grens tussen twee gemeenten. Op deze eiken werd een kruis gekerfd. Deze traditie wordt in ere hersteld door op twee plaatsen eind dit jaar twee kruiseiken te plaatsen. Deze eiken worden beschikbaar gesteld door TreePort. Voorafgaand hieraan worden tijdens de boomkwekerijbeurs Groot Groen door TreePort in de vorm van twee miniatuur eiken, deze kruiseiken symbolisch overhandigd aan de werkgroep "Van der Hoeven 20-20". Dit zal plaatsvinden tijdens Groot Groen op **Donderdag 3 oktober om 13.00 uur**.

Op 12 november 2019 vindt in het Wierenbos te Wernhout de **tweede lezing** plaats. In deze lezing zal dr. Karel Leenders ingaan op de vragen "Hoe zit Wernhout in elkaar en hoe zit het met de vermeende dorpsverplaatsing van Klein-Zundert?". Een bijzondere interessante lezing. In onze volgende nieuwsbrief volgt hierover meer informatie.

Getordeerde ketting Akkermolen te Zundert

Van de Akkermolen, de enige oude in Zundert overgebleven molen, bestaat de opvatting dat hij in het jaar 1625 door Prins Frederik Hendrik zou zijn gesticht. De oudste gegevens van de Akkermolen gaan echter veel verder terug. In een oorkonde uit 1438 (Bron: De Akkermolen van Zundert, A. Delahaye, september 1961) gaven de voogden van de kinderen van Johan van Schoonhoven de Akkermolen in eeuwigdurende erfpacht uit. Johan van Schoonhoven hield de heerlijkheid Zundert-Hertog in leen van de Hertog van Brabant.

De gemeente Zundert en bestuur/molenaars van de Akkermolen hechten er bijzonder veel belang aan om historische aspecten aan de Akkermolen te behouden. Eén van die historische aspecten van de Akkermolen is de kruiketting. Dit is een ketting met getordeerde schakels of schalmen. De huidige ketting was dermate versleten dat een nieuwe absoluut noodzakelijk was. Na lang zoeken had molenaar Jan van Elteren een ambachtelijke smid gevonden die een dergelijke kruiketting kon maken.

Hiernaast staan enkele foto's van de oude kruiketting en rechtsonder met de nieuwe ketting erbij. Ambachtelijke smid Harm Struik is aan de slag gegaan en heeft een volledige nieuwe getordeerde ketting gemaakt. Een langdurig en ambachtelijk proces wat uitvoerig is beschreven op de website van Heemkundekring De Drie Heerlijkheden onder het onderdeel verhalen. Tijdens de **Open Monumentendag op zondag 15 september** is de Akkermolen open van **10.00 uur tot 17.00 uur**. Tevens is de molen **elke zaterdag vanaf 13.00 tot 17.00 uur** voor bezoekers opengesteld. Bij goed weer draait de molen.

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 8, September 2019

Lezing "De vlucht uit Breda in mei 1940, feiten en achtergronden"

Woensdag 16 oktober 2019, door Jan Schulten

Vluchtelingen uit Breda op weg naar Antwerpen

Terugkeer van vluchtelingen ter hoogte van Rijsbergen

In het kader van 75 jaar bevrijding wordt een lezing gehouden over "De vlucht uit Breda"

Op 12 mei 1940 moesten alle inwoners van Breda de stad verlaten. Dit omdat verwacht werd dat de stad gebombardeerd werd. Het bleek een ware hel te zijn omdat de route via Rijsbergen, Zundert naar België precies de route was waarlangs Franse troepen oprukte naar het noorden. Zodoende kwamen de vluchtelingen terecht in schermutselingen tussen de Franse soldaten en overvliegende Duitse vliegtuigen.

Een gebeurtenis welke een grote impact heeft gehad in het begin van de Tweede Wereldoorlog. In een lezing op **woensdag 16 oktober** gaat Jan Schulten in op de feiten en achtergronden van deze vlucht uit Breda. Jan zal ingaan op het militair belang van Breda in 1940, het verloop van die strijd vanuit een Duitse en Franse invalshoek, de beslissing om de bevolking van Breda te evacueren en de uitvoering daarvan.

De lezing wordt gehouden in de zaal van Café Neefs aan de Molenstraat 129 te Zundert. De aanvang van de lezing is 20.00 uur. De zaal is open vanaf 19.30 uur.

Hebt u kennissen die ook geïnteresseerd zijn in deze lezing en die geen lid zijn van de Heemkundekring, ook zij zijn van harte welkom. Zij betalen hiervoor een kleine bijdrage.

Jan Schulten werd aan de K.M.A. in Breda tot officier opgeleid en studeerde geschiedenis aan de Universiteit Utrecht. Van 1976 tot 1991 was hij docent Strategie en Militaire Geschiedenis aan de K.M.A. Hij publiceert regelmatig over militair-historische onderwerpen

Clubkas Campagne Rabobank

Vanaf 27 september tot en met 6 oktober 2019 kunnen leden van de Rabobank weer voor hun Clubkas Campagne stemmen op onze vereniging. Ieder lid van de Rabobank mag meerdere stemmen uitbrengen waarvan twee op dezelfde vereniging. Familieleden, kennissen kunt u ook vragen om op ons te stemmen. Wij kunnen mede in verband met de verwachte kosten voor de herhuisvesting in "De Karkooi", iedere Euro heel goed gebruiken. Ook de voorgaande jaren hebben we een mooi resultaat behaald. U kunt alleen stemmen als u lid bent van de Rabobank. De Rabobank stuurt u hierover automatisch een bericht. Draagt u de Heemkunde Kring een warm hart toe, dan rekenen we op uw steun om zoveel mogelijk stemmen te behalen. Zodra er meer informatie bekend is, sturen wij u hierover een email.

Agenda

10 september 2019:	Lezing: De oudste oorkonden van Zundert, Wernhout, Rijsbergen in Zaal Victoria te Zundert
3 oktober 2019:	Genealogie- en dialectenavond in De Weeghreyse te Rijsbergen
16 oktober 2019:	Lezing: De vlucht uit Breda in 1940 in Café Neefs te Zundert
7 november 2019:	Genealogie- en dialectenavond in De Weeghreyse te Rijsbergen
12 november 2019:	Tweede lezing n.a.v. "Van der Hoeven 20-20" in het Wierenbos te Wernhout

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

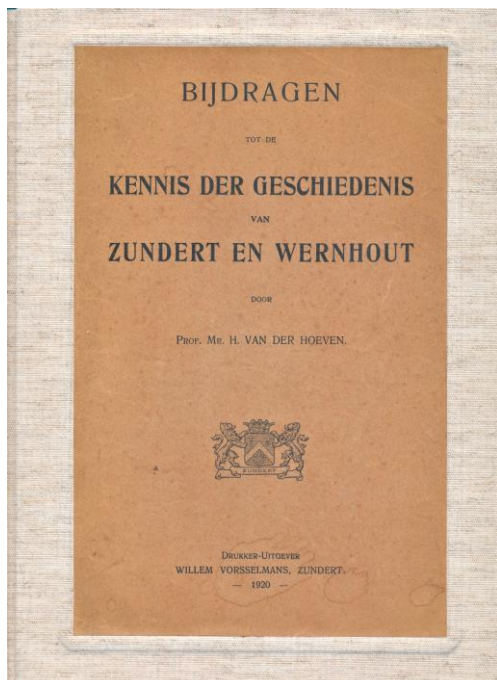
Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 9, Oktober 2019

Heruitgave boek Prof. Mr. Henri van der Hoeven

De voorbereiding voor de heruitgave van dit geweldige boek zijn in volle gang. Op dinsdag 12 november 2019 vindt in het kader hiervan in het Gemeenschapshuis Wierenbos te Wernhout de **tweede lezing** plaats. In deze lezing zal dr. Karel Leenders ingaan op de vragen "Hoe zit Wernhout in elkaar en hoe zit het met de vermeende dorpsverplaatsing van Klein-Zundert?".

Tijdens Groot Groen zijn donderdag 3 oktober door John Oostvogels namens TreePort en Buiks Boomkwekerij, twee miniatuur eiken overhandigd aan Toon van den Berg.

Deze twee miniatuur eiken staan symbolisch voor de twee kruiseiken welke in november/december 2019 binnen de gemeente geplaatst gaan worden. Kruiseiken werden heel vroeger gebruikt als aanduiding voor een grens tussen twee gemeenten. Op deze eiken werd een kruis gekerfd. Deze traditie wordt in ere hersteld door op twee plaatsen eind dit jaar twee kruiseiken te plaatsen. Deze eiken worden beschikbaar gesteld door TreePort. De exacte data en locaties worden via onze nieuwsbrief nog kenbaar gemaakt.

Clubkas Campagne Rabobank

Vanaf 27 september tot en met 6 oktober 2019 kunnen leden van de Rabobank weer voor hun Clubkas Campagne stemmen op onze vereniging. Ieder lid van de Rabobank mag meerdere stemmen uitbrengen waarvan twee op dezelfde vereniging. Familieleden, kennissen kunt u ook vragen om op ons te stemmen. Wij kunnen mede in verband met de verwachte kosten voor de herhuisvesting in "De Karkooi", iedere Euro heel goed gebruiken. Ook de voorgaande jaren hebben we een mooi resultaat behaald. U kunt alleen stemmen als u lid bent van de Rabobank. De Rabobank stuurt u hierover automatisch een bericht. Draagt u de Heemkunde Kring een warm hart toe, dan rekenen we op uw steun om zoveel mogelijk stemmen te behalen. **Stemmen kan nog tot en met 6 oktober 2019.**

Agenda

16 oktober 2019:	Lezing: De vlucht uit Breda in 1940 in Café Neefs te Zundert
7 november 2019:	Genealogie- en dialectenavond in De Weeghreyse te Rijsbergen
12 november 2019:	Tweede lezing n.a.v. "Van der Hoeven 20-20" in het Wierenbos te Wernhout
December 2019:	Verhuizing Heemkundekring De Drie Heerlijkheden naar De Karkooi

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 9, Oktober 2019

Lezing "De vlucht uit Breda in mei 1940, feiten en achtergronden"

Woensdag 16 oktober 2019, door Jan Schulten

Vluchtelingen uit Breda op weg naar Antwerpen

Terugkeer van vluchtelingen ter hoogte van Rijsbergen

In het kader van 75 jaar bevrijding wordt een lezing gehouden over "De vlucht uit Breda"

Op 12 mei 1940 moesten alle inwoners van Breda de stad verlaten. Dit omdat verwacht werd dat de stad gebombardeerd werd. Het bleek een ware hel te zijn omdat de route via Rijsbergen, Zundert naar België precies de route was waarlangs Franse troepen oprukte naar het noorden. Zodoende kwamen de vluchtelingen terecht in schermutselingen tussen de Franse soldaten en overvliegende Duitse vliegtuigen.

Een gebeurtenis welke een grote impact heeft gehad in het begin van de Tweede Wereldoorlog. In een lezing op **woensdag 16 oktober** gaat Jan Schulten in op de feiten en achtergronden van deze vlucht uit Breda. Jan zal ingaan op het militair belang van Breda in 1940, het verloop van die strijd vanuit een Duitse en Franse invalshoek, de beslissing om de bevolking van Breda te evacueren en de uitvoering daarvan.

De lezing wordt gehouden in de zaal van Café Neefs aan de Molenstraat 129 te Zundert. De aanvang van de lezing is 20.00 uur. De zaal is open vanaf 19.30 uur.

Hebt u kennissen die ook geïnteresseerd zijn in deze lezing en die geen lid zijn van de Heemkundekring, ook zij zijn van harte welkom. Zij betalen hiervoor een kleine bijdrage.

Jan Schulten werd aan de K.M.A. in Breda tot officier opgeleid en studeerde geschiedenis aan de Universiteit Utrecht. Van 1976 tot 1991 was hij docent Strategie en Militaire Geschiedenis aan de K.M.A. Hij publiceert regelmatig over militair-historische onderwerpen

Excursie naar Hoogstraten (museum en begijnhof)

Zondag 3 november 2019

De werkgroep archeologie nodigt leden van Heemkundekring De Drie Heerlijkheden uit voor deelname aan een excursie naar onze Belgische buurgemeente Hoogstraten op Zondag 3 november. Op de agenda staat een bezoek aan het museum én het uit 1380 daterende begijnhof, beide onder begeleiding van een gids. Het museum bezit een bijzondere collectie archeologische vondsten uit onder meer steentijd, bronstijd en ijzertijd, daaronder begrepen vondsten aangetroffen bij de Meirberg (zie hierna). Het programma is als volgt:

10.15 uur: met eigen vervoer verzamelen bij de Kettingdreef in Meer (ter hoogte van het slachthuis, juist over de Belgische grens). Op deze locatie, De Meirberg aan het verlengde van de Meirsegweg, John van Lijsenstraat in Meer, verzorgt een van de leden van de werkgroep archeologie een korte inleiding. Dit betreft een bijzonder archeologisch monument op korte afstand van de gemeente Zundert. Mocht u geen eigen vervoer hebben? Vermeld dit en wij regelen dat u met iemand mee kan rijden.

10.40 uur: we rijden door naar Hoogstraten, waar kan worden geparkeerd in de directe omgeving bij het Begijnhof, dat grenst aan de Katharinakerk

11.00 uur: aanvang rondleiding door het museum, onder begeleiding van een gids.

12.00 uur: aanvang rondleiding Begijnhof, onder begeleiding van een gids. Het Begijnhof in Hoogstraten betreft een uniek Unesco werelderfgoed complex.

13.00 uur: einde programma. Tot zover is deelname aan het programma kosteloos! Desgewenst kunnen diegenen die hieraan behoefte hebben - voor eigen rekening - aansluitend een hapje en/of drankje consumeren

Bij interesse voor deelname aanmelden via e-mail toermalijkristal@hotmail.com, onder opgaaf van uw volledige naam, adres en telefoonnummer. Indien u niet beschikt over een computer met e-mail dan kunt u zich telefonisch aanmelden via nr. 06-26614121. Wacht niet te lang om u op te geven, het aantal deelnemers is gemaximeerd tot 25!

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 10, November 2019

Heruitgave boek Prof. Mr. Henri van der Hoeven

De voorbereiding voor de heruitgave van dit geweldige boek en het activiteitenweekend van 13, 14 en 15 maart 2020 zijn in volle gang. De eerste bestellingen van de heruitgave zijn inmiddels ontvangen. **Het boek is alleen bij voorinschrijving te koop.** Om u in te schrijven voor dit bijzondere boek dient u een e-mail te sturen naar: vanderhoeven2020@gmail.com met daarin vermeld uw naam en volledige adres én het aantal exemplaren indien u er meer dan één wenst te ontvangen. Op een later tijdstip hoort u vervolgens hoe u de betaling ad € 27,50 per boek, dient te doen.

Het boek "*Bijdragen tot de kennis der geschiedenis van Zundert en Wernhout*" is een omvangrijk boek van zo'n 400 bladzijden. Dit boek wordt in haar originele uitgaven uitgebracht. En dit boek wordt tevens voorzien van een leeswijzer geschreven door de bekende historicus Karel Leenders. Voor u is dit een eenmalige kans om dit unieke omvangrijke boek tegen een zeer gunstige prijs in uw bezit te krijgen. In het boek, oorspronkelijk uitgebracht in 1920, komen de navolgende onderwerpen aan de orde:

De namen Zundert en Wernhout, Zundert in de oudheid, Stichting van eene kerk te Zundert, Zundert onder den Hertog, Uit de geschiedenis van Zundert, De Heerlijkheid Zundert, Groot-Zundertsche R.K. Kerk en Geestelijken, Gereformeerde gemeente te Zundert (en Rijsbergen), Schoolmeesters, Sint Bavo – Sombeke, Het Huys op 't Laer, De Hooze Heerlijkheid Wernhout, De Moeren en de Turfvaart, Gilden, Grenzen, Wapen, bestuur en rechtspraak, en Schouten tot de 19^e eeuw. Een boek dat u niet mag missen.

Rabo Clubsupport

Rabo ClubSupport

Samen vieren we de winst

Bestedingsdoel:
**VERHUIS- EN
HERINRICHTINGSKOSTEN**

Bedrag:
€ 850,12

Ten gunste van:
DE DRIE HEERLIJKHEDEN

Namens Rabobank:
DE ZUIDELIJKE BARONIE

Ook dit jaar hebben wij meegedaan aan de Clubsupport van de Rabobank. En niet onverdienstelijk. Dankzij uw stemmen hebben wij maar liefst een bedrag van € 850 opgehaald. Een geweldig mooi bedrag welke we goed kunnen gebruiken voor de inrichting van ons nieuwe onderkomen in de Karkooi. Alle stemmers heel hartelijk dank voor jullie steun. Maar vooral ook dank aan de Rabobank die op deze wijze de verenigingen in de lokale gemeenschap met een mooi bedrag ondersteunt. We gaan dit bedrag goed besteden bij de verhuizing en de inrichting van onze eigen ruimte in de Karkooi.

Agenda

7 november 2019:	Genealogie- en dialectenavond in De Weeghreyse te Rijsbergen
12 november 2019:	Tweede lezing n.a.v. "Van der Hoeven 20-20" in het Wierenbos te Wernhout
December 2019:	Verhuizing Heemkundekring De Drie Heerlijkheden naar De Karkooi. In verband hiermee is er in december 2019 geen Genealogie- en dialectenavond in de Weeghreyse
16 januari 2020:	Jaarvergadering Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Verdwenen bedrijven: "Koninklijke Boomkwekerijen Pierre Lombarts"

Ruim 70 jaar geleden, op 10 februari 1949 overleed Pierre Lombarts, de oprichter van Koninklijke Boomkwekerij Pierre Lombarts. De zonen Jacques en Jan Lombarts wilden in dat jaar het 50-jarig bestaan van de Boomkwekerij samen met hun vader vieren. Het heeft echter niet zo mogen zijn. Een half jaar ervoor overleed Pierre Lombarts vrij onverwachts.

In augustus 1899 begon te Zundert de toen 26 jarige Pierre Lombarts aan "de groote baan van Antwerpen naar Breda" op een paar stukjes grond zijn boomkwekerij. Voordat hij hier zelfstandig begon, was hij als stagiaire in de leer geweest bij de boomkwekerij van de Wed. P. de Bie-Van Aalst. Hij leerde daar niet alleen het vak van boomkweker maar vond daar ook zijn echtgenote. Op 21 november 1899 huwde hij de oudste dochter Joanna Catharina Cornelia Adriana de Bie. Zandgrond zoals de meeste gronden in Zundert. Hierop begon hij met de opkweek van dennen. Destijds het grootste boomkwekerijproduct in Zundert.

De eerste jaren moest hij zich behoorlijk verdiepen in zowel het vak van boomkweker, maar ook in het aan de man brengen van zijn jonge dennen. Maar al snel ging hij zich verbreden en al in zijn tweede prijscourant (1900-1901) prijst hij coniferen aan. "Mijn doel is, niet zoo spoedig af te kweken, waardoor men lange onaangevulde planten krijgt, maar mijn streven is alleen, flinke pyramieden, mooi gevormd te kunnen afleveren." In de navolgende drie prijscouranten uit de periode 1901-1905 is te zien dat het assortiment verder was verbreed naar Rododendrons, Azalea's, Sier-, Bloem en Dek-heesters en groenblijvende planten.

Boven: De groen-gele appels van Lombarts Calville

Rechts: Oppervlakte appels in 1982 (bron ZLM, Land- en tuinbouwblad van 20 mei 1983)

Het assortiment werd in de loop der jaren steeds meer verbreed. Ook fruitbomen namen een plaats in het assortiment. Pierre Lombarts heeft in 1906 een eigen appelsras gewonnen welke vanaf 1911 door hem in de handel werd gebracht, "Witte Winter Lombarts Calville" zoals de volledige naam luid, in de volksmond bekend als de "Lombarts Calville". Een ras welke tot in de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw geteeld zou worden. Daarna is het rooien van dit ras snel gegaan, mede door nieuwe buitenlandse soorten zoals Kanzi, Pink Lady en Junami.

Tabel 4. Appelen, aangeplante en gerooide oppervlakte per ras in de periode 1977 - 1982

Rassen	aangeplant 1980-1982	gerooid 1980-1982	opper- vlakte 1982
Golden Delicious	153	894	3.981
Cox's Orange Pippin	260	615	2.676
Schone van Boskoop	59	569	3.381
James Grieve	115	208	1.252
Lombarts Calville	45	78	695
Winston	-	134	576
Overige rassen	1.189	546	3.423
Totaal	1.821	3.044	15.984

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 10, November 2019

In 1905 werd door Hare Majesteit Koningin Wilhelmina de titel "Hofleverancier" verleend aan Kwekerij Pierre Lombarts, welke in 1914 zelfs werd uitgebreid met het predicaat "Koninklijke".

Bronnen: Links uit *Bredasche Courant* van 5 september 1905 en midden/rechts uit *Provinciale Noordbrabantsche en 's Hertogenbosche courant* van 6 juli 1914.

Het bedrijf van Pierre Lombart groeide in de eerste helft van de 20^e eeuw snel door naar een van de grootste boomkwekerijen van Nederland. Dit met een zeer breed assortiment welke op een gegeven moment zelfs meer dan 4.000 soorten omhelsden. In het jubileumnummer ter ere van het 50-jarig bestaan van het bedrijf (augustus 1949) staan de navolgende hoofdrubrieken in: Steen- en pitvruchten, Zacht fruit en diversen, Coniferen, Vaste- en rotsplanten, Rozen, Groenblijvende en bladverliezende bloem- en sierstruiken, Klim- en gevelplanten, Laan-, sier- en woudbomen, Naaldbhoutsoorten en als laatste Loofhoutgewassen.

DIANTHUS (Caryophyllaceae) Grasanjer ° — <i>plumarius</i> Duchess of Fife (20), zeer fraai rose, Mei—Aug. ° — <i>Her Majesty</i> (30), dubbel, wit, Mei—Juli. ° — <i>Liberty</i> (30), met dubbele, rose bloemen in Juni—Juli. ° — <i>Mrs. Sinkins</i> (40), met dubbele witte bloemen. ° — <i>Rode Voorbode</i> (30), met rose-rose bloemen. ° — <i>Rose Gem</i> (25), bloemen zijn groot, halfdubbel en zachtrose op stevige steel, Juni—Aug.	ERICA — <i>carnea</i> var. <i>Winter Beauty</i> (20), mooi donkerrose (Febr.—April), f 0.75.
DICENTRA (Fumariaceae), Gebroken hartjes † — <i>spectabilis</i> (70), mooie rose bloemen in Mei—Aug., met fijn groen blad, iets typisch, houden van rijke grond en volle zon. In de winter dekken. f 0.60.	ERIGERON (Compositae), Fijnstraal † — <i>hybridus</i> <i>Quakeress</i> (55), lila-rose, Juli—Aug. f 0.50. † — <i>macranthus</i> (50), lavendel-blauw, Juni—Aug. f 0.50.
§ DORONICUM (Compositae) † — <i>caucasicum</i> (40), bloeit met talrijke helder goudgele straalbloemen in Maart—Mei. f 0.50.	EUPHORBIA (Euphorbiaceae) Wolfsmelk * — <i>cyparissias</i> (35), Mei—Juli, gele bloemen, pluimachtige takken met donkergroene bladeren. † — <i>polychroma</i> (40), bloemen in schermachtige trossen op rechtopstaande stengels, helder geel, April—Mei.
DRABA (Cruciferae) * — <i>repens</i> (10), Mei—Juni; diepgeel, kruipend.	FILIPENDULA (Rosaceae) † — <i>rubra magnifica</i> (150) = <i>Spiraea venusta magnifica</i>, geveerde bladeren, kale stengels, rose bloemen, Juni—Juli.
ECHINOPS (Compositae), Kogeldistel † — <i>humilis</i> (80), donkerblauwe bloemhoofdjes, Juli—Sept. † — <i>Ritro</i> (75), blauw, Juli—Sept.	FUNKIA (zie Hosta)
ERICA (Ericaceae), Heide - Erica's op naam naar onze keuze f 0.65. — <i>carnea</i> (20), helder rose, laagblijvend, bloeit in de winter Jan.—Maart. f 0.75. — <i>Backhousii</i> (20), donker rose (Febr.—April). f 0.75. — <i>carnea</i> var. <i>praecox rubra</i> (L.), bloeit Febr.—Maart, rood, zeer mooi laagblijvend. f 0.50.	GAILLARDIA (Compositae), Vlambloem (Juni—Sept.). † Naar onze keuze gemengd. - Bloemen lijken op Margrietten, doch zijn levendig geel met rood gekleurd.
	GALEGA (Leguminosae) † — <i>officinalis hartlandii</i> (150), lange, dichte trossen lila-blauwe bloemen, goede snijsoort, sierlijk groen loof, Juni—Aug. f 0.50.

KONINKLIJKE BOOMKWEKERIJEN PIERRE LOMBARTS — ZUNDERT

29

Gedeelte uit de catalogus van 1949 – 1950 van Koninklijke Boomkwekerijen Pierre Lombarts.

Na het overlijden van Pierre Lombarts in 1949 komt het bedrijf volledig in handen van zijn zonen Jacques en Jan. Wanneer Jan overlijdt in november 1954 en in de jaren zestig meer specialisatie optreedt in de boomkwekerij, wordt het voor Jacques Lombarts steeds moeilijker. Het bleek dat Jacques meer een dendroloog dan een zakenman was. Uiteindelijk werd in 1968 "Koninklijke Boomkwekerij Pierre Lombarts" opgeheven. Hiermee verdween een van de meest toonaangevende boomkwekerijen uit het Zundertse straatbeeld.

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 10, November 2019

Activiteiten “Van der Hoeven 20 – 20”

Lezing over Klein Zundert en Wernhout door Karel Leenders

In het kader van de heruitgave van het boek “Bijdragen tot de kennis der geschiedenis van Zundert en Wernhout” vindt op **dinsdag 12 november** de tweede lezing plaats in het Wierenbos aan de Diepstraat 12 te Wernhout. Deze lezing wordt georganiseerd door Stichting Hooghe Heerlijkheid Wernhout. De lezing, gehouden door Karel Leenders, gaat over Klein Zundert én Wernhout.

Voor allebei wordt gekeken naar de manier waarop die gemeenschappen ruimtelijk opgebouwd waren en hoe ze organisatorisch in elkaar zaten. En er wordt gekeken naar de verbindingen naar “buiten”. Voor Klein Zundert is dat onder andere de abdij van Tongerlo, voor Wernhout zijn dat vooral de heren en het dorp van Brecht. Klein Zundert was helemaal géén “heerlijkheid” en Wernhout was juist een heel hoge heerlijkheid. Hoe zit dat nu weer? Vragen genoeg! De lezing vangt aan om 19.30 uur.

Plaatsen van kruiseik

Op **vrijdag 29 november om 15.00 uur** wordt aan de Oude Postbaan te Rijsbergen een kruiseik geplant. In het verre verleden werden bomen vaak gebruikt als grens aanduiding. Men merkte deze bomen met een kruis, dat met een mes werd ingekerfd. De meest geschikte bomen daarvoor waren eiken, vandaar de naam kruiseik.

In het kader van de heruitgave van het boek geschreven door Henri van der Hoeven, wordt door de Burgermeester Joyce Vermue en wethouder Twan Zopfi een kruiseik geplant. De kruiseik is beschikbaar gesteld door TreePort en opgekweekt door Buiks Boomkwekerijen te Wernhout.

Ook in Wernhout wordt een kruiseik geplaatst en wel op de grens met België langs de Lentsebaan. Ook deze kruiseik is beschikbaar gesteld door Treeport en opgekweekt door Buiks Boomkwekerijen te Wernhout.

Namens B&W en Heemkundekring De Drie Heerlijkheden nodigen wij u uit om hierbij aanwezig te zijn.

West-Brabants Archief digitaliseert documenten op verzoek

Het West-Brabant Archief heeft haar dienstverlening verder uitgebreid. Het is inmiddels mogelijk om archiefstukken kosteloos te laten digitaliseren. U hoeft hiervoor zelfs niet naar het Archief in Bergen op Zoom toe. Via de button “Scans aanvragen” kunt u de scans aanvragen. Meer informatie hierover staat op de website van West-Brabant Archief: <https://westbrabantsarchief.nl/actueel/nieuws/207-nieuw-kosteloos-digitaliseren-op-verzoek>

 West-Brabants Archief Menu

Beschrijving

Inventaris (□ Toon alleen resultaten met scans)

- 1 Stukken van algemene aard
 - 1.1 Ordonnanties
- 1.2 Grondgebied en jurisdictie
 - Aantekeningen
 - p.m. Ordonnantie op de paalscheiding tussen Zundert en Rijsbergen, vastgesteld door de gezamenlijke schepenen der twee dorpen, 1602.N.B.: Zie inventarisnummer 1.
 - 3 Verklaring over de grens van der Eninge van Rijsbergen, d.d. 1551. Auth. copia copiae door secretaris Cornelis van Rijsbroeck. 1647
 - Reserveer
 - Scan(s) aanvragen
 - 1 omslag
 - 4 Stukken betreffende het geschil tussen het dorp Rijsbergen en het dorp Princenhage omtrent de jurisdictie over de hoeve Biesdonk, ook genaamd de St.-Michiels-polder. 1665-1734
 - Reserveer
 - Scan(s) aanvragen
 - 1 omslag

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 11, December 2019

Jaarvergadering donderdag 16 januari 2020

De jaarvergadering van Heemkundekring De Drie Heerlijkheden vindt plaats op donderdag 16 januari 2020 en wordt dit jaar gehouden in De Harmoniezaal, ingang Lagestraat 1 te Rijsbergen. Hierbij nodigen wij u uit voor het bijwonen van deze vergadering. De vergadering begint om 19.30 uur, de zaal is vanaf 19.00 uur open.

De agenda van deze jaarvergadering is als volgt.

1. Opening en welkom door de voorzitter
2. Mededelingen en vaststellen agenda
3. Verslagen 2019
 - a. Jaarverslag 2019 van de secretaris
 - b. Financieel verslag 2019 van de penningmeester
 - c. Verslag kascommissie door Joop Brouwer en Piet Maas én verkiezing nieuwe kascommissie.
4. Bestuursverkiezing
 - a. Aftredend volgens rooster zijn Janus Vriens, José Buiks en Twan van Duijnhoven. Alle drie hebben zich herkiesbaar gesteld.
 - b. Verkiezing nieuwe bestuursleden. Er hebben zich geen nieuwe bestuursleden gemeld.
5. Presentatie jaarkalender 2020
6. Diverse mededelingen door de voorzitter
7. Rondvraag

Na afloop van de vergadering wordt er een quiz gehouden over gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden in onze gemeente in 2019. Voor de inwendige mens wordt bij aanvang van de vergadering koffie/thee met worstenbrood geserveerd.

Google Maps en kadastrale kaart 1832

Bijdrage van Twan van Duijnhoven

Soms ontdek je wel eens iets per toeval. Al zoekende naar percelen welke mijn vader in zijn bezit had kwam ik op Google Maps een bijzonder beeld tegen. Helaas zijn deze door Google Maps inmiddels al weer vervangen door nieuwere beelden. Het is al jaren bekend dat gewassen op bijvoorbeeld oude fundamenteën van gebouwen of op oude sloten anders groeien dan op het ernaast staande gewas. Wat we hier in het Oost-Brabantse dorp Zijtaart tegenkomen is toch wel heel opmerkelijk. Links staat de foto van Google Maps en rechts een uitsnede van de kadastrale kaart uit 1832.

In het juist ontkiemde grasland is duidelijk de aftekening van oude perceelranden en een stuk van de inmiddels gedeeltelijk verdwenen Valstraat in Zijtaart te zien. Het gras groeit op de oude randen/sloten sneller of is eerder ontkiemd doordat de oude randen/sloten misschien net wat vochtiger of vruchtbaarder zijn. Ook elders in dit gebied is dit verschijnsel te zien. Dergelijke beelden zijn nog niet ontdekt in het werkgebied van Heemkundekring De Drie Heerlijkheden. Maar wat niet is kan altijd nog een keer komen. Mocht u zoiets tegenkomen, dan horen wij dat graag.

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 11, December 2019

Bijna verdwenen gebouwen: "Café 't Hoekske, Den Brabander, De Ruyterhof"

Bijdrage van Twan van Duijnhoven in samenwerking met Peter en Marianne Reiters

In 1926 bouwde aannemer Johannes Theuns op de hoek van de Lagestraat en de Hogestraat te Rijsbergen, een woning met café om in te wonen. Johannes was getrouwd met Petronella de Bruijn. Het café kreeg de toepasselijke naam **'t Hoekske**. Johannes runde zijn aannemersbedrijf en zijn vrouw Petronella runde het café. De zus van Petronella, Lies de Bruijn, runde in één van de vertrekken van het pand een dames- en herenkapsalon.

Café 't Hoekske was voor zowel gilde St. Joris als voor gilde St. Sebastiaan het gildelokaal geweest. Op de twee onderstaande foto's poseert op de linker foto gilde St. Joris en op de rechter foto gilde St. Sebastiaan, beiden voor het café 't Hoekske.

In 1958 werd het café overgenomen door hun dochter Betsy Theuns en haar man Johannes Roks. In 1961 werd er een danszaal aangebouwd. Vele verenigingen hielden hier hun bijeenkomsten. De postduivenvereniging "De Vredesduif" had hier jarenlang haar thuisfront.

In 1981 verliet de familie Roks het pand en werd vrij snel nadien overgenomen door Jack van Opstal. Jack bouwde het café 't Hoekske om tot de discodancing **Den Brabander**. Een dancing welke in de wijde omgeving bekend was. In 1984 kwam Jack van Opstal tijdens een tragisch ongeval om het leven. De dancing werd nog een aantal jaren voortgezet maar uiteindelijk werden de deuren gesloten.

Het pand heeft vervolgens een flink aantal jaren leeg gestaan. In de eerste helft van de jaren negentig van de vorige eeuw kocht de familie Reiters het pand. Deze familie exploiteerde al sinds 1972 Herberg 't Oekeltje op camping 't Oekeltje aan de Breedschotsestraat te Rijsbergen.

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

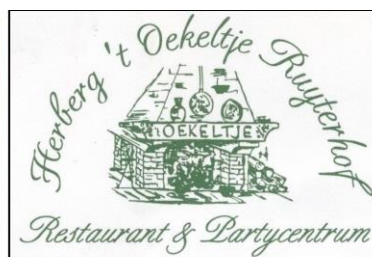
Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 11, December 2019

De familie Reiters kocht het pand in oktober 1994 en dit pand moest grondig verbouwd worden. Niet alleen omdat het zo lang leeg had gestaan, maar ook omdat het omgeturnd werd naar een restaurant. En dat vergde een grondige aanpak waarbij nagenoeg alles van binnen gesloopt en gestript werd.

In de wintermaanden werd er zeer hard gewerkt om ervoor te zorgen dat in het voorjaar van 1995 het nieuwe restaurant geopend kon worden. Bij de opening kreeg het restaurant de naam **Herberg 't Oekeltje Ruyterhof**. Nog in datzelfde jaar werd de naam gewijzigd in **Herberg 't Ruyterhofke**.

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 11, December 2019

Na de grondige verbouwing kon in de maand mei 1995 de opening van Herberg 't Oekeltje Ruyterhof plaatsvinden. Door pastoor Boekelman werd de locatie ingezegend en de toenmalige burgemeester Nico de Jaeger opende op 3 mei 1995 het nieuwe restaurant in Rijsbergen.

De naam Herberg 't Ruyterhofke bleef vele jaren bestaan en het restaurant groeide uit tot een van de betere restaurants in West-Brabant.

In het voorjaar van 2005 werd het tijd om zowel het interieur als de naam te wijzigen. Bij het 10 jarig bestaan werd de naam gewijzigd in restaurant **De Ruyterhof**.

Inmiddels is het restaurant verkocht om plaats te gaan maken voor een appartementencomplex met de toepasselijke naam De Ruyterhof. Op 31 december 2018 kwam een einde aan een 47-jarige geschiedenis van het restaurant van de familie Reiters in Rijsbergen.

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 11, December 2019

Het bestuur van Heemkundekring De Drie Heerlijkheden wenst u allen hele fijne feestdagen toe.

Jaarlijkse regionale Heemquiz

Op vrijdag 22 november heeft de werkgroep Heemquiz meegedaan aan de 30e editie van de regionale heemquiz. Dit keer werd deze gehouden in Fijnaart bij de winnaar van vorig jaar, de Heemkundige kring Fijnaart & Heiningen. De vragen waren zeer uiteenlopend van oude automerken, rotondes in West-Brabant, data van verdragen en een allesomvattende rubriek "Van alles wat". De Drie Heerlijkheden eindigde dit jaar op de 20e plaats met een puntentotaal van 64. De winnaar was Heemkundekring De Vierschaer uit Wouw met 91 punten en zij zijn voor volgend jaar aan de beurt om de 31e editie te organiseren.

Verhuizing

De afgelopen maanden is het bestuur van Heemkundekring De Drie Heerlijkheden en het bestuur van De Weeghreyse druk doende geweest om een scheiding te maken tussen de spullen van de Heemkundekring en van museum De Weeghreyse. Dit alles is perfect verlopen en inmiddels zijn alle zaken van de Heemkundekring uit het gebouw en tijdelijk in kisten en dozen opgeslagen bij onze voorzitter. De verwachting is dat we in de loop van januari 2020 naar onze nieuwe locatie kunnen gaan om deze te gaan inrichten. Dank ook aan een aantal vrijwilligers die bereid waren om de vele kisten en dozen mee te verhuizen. We houden u op de hoogte van verdere ontwikkelingen omtrent de verhuizing.

Voortgang project "Van der Hoeven 20-20"

De voorbereidingen van de heruitgave van het boek "Bijdragen tot de kennis der geschiedenis van Zundert en Wernhout" verloopt voorspoedig. Het programma is zo goed als gereed, de financiën zijn rond en de eerste aanmeldingen voor deze heruitgave komen binnen. Recentelijk zijn de twee kruiseiken geplaatst op de Oude Postbaan te Rijsbergen en op de Lentsebaan/Tereik te Wernhout. Het verslag hiervan is verderop in deze nieuwsbrief te vinden. Ook hebben er in het kader van deze heruitgave inmiddels twee lezingen plaatsgevonden.

De heruitgave van het boek is alleen te verkrijgen middels **voorinschrijving**. Hiervoor stuurt u een email naar vanderhoeven2020@gmail.com met daarin uw naam en volledige adres. Indien u meer dan één exemplaar wilt, gelieve dat in de email aan te geven.

Meer informatie omtrent dit project is te vinden op onze website www.dedrieheerlijkheden.nl.

Agenda

December 2019:	In verband met de verhuizing is er in december 2019 geen Genealogie- en dialectenavond.
16 januari 2020:	Jaarvergadering Heemkundekring De Drie Heerlijkheden
Januari 2020:	In verband met de verhuizing is er in januari 2020 geen Genealogie- en dialectenavond. De verwachting is dat de eerste in de maand februari 2020 zal zijn.

Tijdens de jaarvergadering op donderdag 16 januari 2020 wordt onze jaarkalender van 2020 gepresenteerd.

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Achttiende jaargang, nummer 11, December 2019

Plaatsing kruiseiken op de grens van Wernhout/België en Rijsbergen/Zundert

In het kader van het project Van der Hoeven 20-20 zijn op vrijdag 29 november 2019 twee kruiseiken geplaatst. Kruiseiken welke vroeger een grens tussen twee dorpen markeerden en waar men bij elkaar kwam om belangrijke zaken te bespreken en om de cijzen te innen. Deze grenzen zijn er formeel nog, maar in de praktijk volledig vervaagd. Voorzitter Toon van den Berg van de werkgroep "Van der Hoeven 20-20" gaf het in zijn inleidend verhaal bij het plaatsen van de kruiseik op de Oude Postbaan ook zeer kenmerkend aan. De grenzen van vroeger zijn er niet meer. Deze kruiseik moet dan ook gezien worden als verbinding tussen plaatsen. Het zal een "ijkpunt" zijn en over twee jaar zal om dit te bekrachtigen, een kruis in de eik gekerfd worden. Ook Burgemeester Joyce Vermue beaamde dit in haar toespraak. De grenzen zijn vervaagd en de kruiseik is meer bedoeld om elkaar te verbinden. Zij zal over twee jaar aanwezig zijn om samen met de Stichting Hooghe Heerlijkheid Wernhout en Heemkundekring De Drie Heerlijkheden (initiatiefnemers van dit project) een kruis in de boom te kerven. Na de inleidende woorden werd het tijd om de boom te planten.

Eerder op de middag werd aan de Belgische grens op de Lentsebaan ook een kruiseik geplaatst.

Het was de eer aan de Burgemeester Joyce Vermue om de boom op haar juiste plek aan de Oude Postbaan op de grens van Rijsbergen en Zundert, neer te zetten met de kraan.

Links: sponsoren TreePort, Loon en Grondwerkbedrijf W. Huijbrechts, Boomkwekerij Buiks en de gemeente Zundert. Rechts en in het midden: de werkgroep "Van der Hoeven 20-20" met de Burgemeester Joyce Vermue, Wethouder Twan Zopfi en enkele vertegenwoordigers van de cloveniersgildes Sint Willibrordus van Klein Zundert en de Sint Bavo uit Rijsbergen.